

چارچوب

سند برنامه توسعه اقتصادی، اشتغالی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستائی

استان زنجان

منظومه بزینه رود

شهرستان خداآبند

شرکت مشاور چشم انداز سامان

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۳
مقدمه و کلیات	۴
تحلیل عمومی و مشترک تحول اقتصادی، اشتغالزائی و توسعه پایدار اقتصادی منظومه های روستایی.....	۴
جمع بندی کلیات:.....	۶
۱. تبیین و تحلیل وضعیت موجود روستاهای منظومه بزینه رود.....	۶
۱-۱- موقعیت:.....	۶
۱-۲- متغیر ها و شاخص های کلیدی معرف جایگاه منظومه بزینه رود.....	۷
۱-۳- ساختار اقتصادی و اشتغال غالب منظومه.....	۸
۱-۴- ساختار و سازمان فضائی موجود.....	۹
۱-۵- قابلیت های منظومه.....	۱۱
۱-۶- محدودیت ها و تنگناها.....	۱۵
۱-۷- جمع بندی مسائل کلیدی بخش (مرتبط با توسعه اقتصادی، اشتغالزائی و منظومه).....	۲۰
۲- تبیین وضعیت هدف (افق برنامه و طرح : ۱۴۰۵ پایان برنامه هفتم).....	۲۱
۲-۱- چشم انداز.....	۲۱
۲-۲- اهداف کلی.....	۲۱
۲-۳- راهبردها و سیاست های اجرایی توسعه منظومه های روستایی.....	۲۲
۲-۴- محورهای پیشران اقتصادی توسعه بخش.....	۲۷
۲-۵- ساختار و سازمان فضائی هدف.....	۲۸
۲-۶- طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری.....	۲۹
۲-۷- پروژه های عمرانی.....	۳۲
۲-۸- فهرست دوره های آموزشی مورد نیاز روستاها.....	۳۴
۲-۹- نظام اجرایی، نظارت و بازرگری.....	۳۶

تحلیل عمومی و مشترک تحول اقتصادی، اشتغالزائی و توسعه پایدار اقتصادی منظومه های روستایی

روستاها در استان زنجان همانند سایر روستاهای کشور متاثر از جریان وسیع تغییرات فناورانه و ارتباطات، تحولات وسیع اجتماعی و فرهنگی را تجربه نموده اند. سرمایه گذاری های قابل توجه در زیرساختهای کالبدی روستاها، چهره و کالبد آنها را تغییر داده است. با وجود تغییرات اجتماعی، ساختار تولید و اشتغال در روستا دستخوش تغییرات محدودتری بوده است.

رشد اقتصاد روستا بر دو محور رشد سرمایه گذاری و رشد بهره وری متکی است. البته رشد صرفاً بر مبنای سرمایه گذاری به سرعت مشمول قاعده بازده نزولی عوامل تولید شده و بازده سرمایه گذاری متاخرتر را کاهش می دهد. لذا توجه به رشد اقتصادی روستا صرفاً از طریق سرمایه گذاری جدید به سرعت متوقف می شود.

زمینه های سرمایه گذاری در روستاها را می توان از طریق قابلیت سنجی و تحلیل تنگناها و سایر ملاحظات نظیر بازار استخراج نمود و در قالب پروژه های مختلف فرآیند رشد اقتصاد روستا و به تبع آن تحول در روستا را با سرمایه گذاری های جدید تسریع نمود.

اما بر اساس مطالعات اقتصاد رشد بیش از ۵۰ درصد رشد اقتصادی به ویژه در روستاها وابسته به ارتقا و رشد بهره وری است. سرمایه گذاری و سیاست گذاری برای ارتقا بهره وری عمومی در اقتصاد روستا به جای نگاه پروژه ای و تقریباً یک بعدی نیازمند رویکرد سیستماتیک و فرآیندی است.

در یک دسته بندی کلی می توان عوامل کاهنده و یا متوقف کننده ارتقای بهره وری در روستاها را در قالب محور های زیر طبقه بندی کرد:

از آنجا که کشاورزی محور اصلی اقتصاد روستا است و تحول در آن نیز از ارکان تحولات اقتصادی و اجتماعی در روستاها محسوب می شود، بخش مهمی از تحول بهره وری روستا به تحول بهره وری در بخش کشاورزی وابسته است.

در جدول زیر موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره وری روستاها دسته بندی شده است. این عوامل تقریباً بین غالب روستاها مشترک است. تغییر در آنها نیز به راه حل های مشترک دارد.

جدول ۱: موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره وری روستاها

ردیف	عوامل	مکانیزم و تبعات
۱	شکاف معنی دار قیمتی تولید تا مصرف و قیمت های با تغییرات گسترده	فاصله معنی داری بین قیمت در مزرعه و قیمت مصرف کننده وجود دارد و بخش مهمی از ارزش افزوده بخش کشاورزی را از روستا خارج و نصیب واسطه ها می کند. این شکاف به کاهش درآمد و انگیزه های سرمایه گذاری روستاییان منتهی می شود. تغییرات شدید قیمت نیز علائم اشتباه به کشاورزان می دهد. به دلیل فقدان توان سیاست های اصلاحی، فرآیند تار عنکوبتی قیمت در بیشتر محصولات رخ می دهد
۲	مقیاس خرد فعالیت ها در بخش کشاورزی	متاثر از قانون تقسیم اراضی و قانون ارث و عدم شکل گیری سیاست گذاری صنعتی بزرگ مقیاس در چندین دهه گذشته مقیاس تولید کشاورزی در روستاها بسیار کوچک و کوچک تر نیز شده است. مقیاس کوچک تولید موجب شده است در بسیاری از موارد هدف اقتصادی از تولید مورد نظر نباشد و مبنای فعالیت صرفاً معیشتی می باشد و بهای تمام شده محصولات در دامنه اقتصادی آن قرار نگیرد. از نظر والتر گالنتسون، از عوامل اصلی بیکاری در بخش کشاورزی کشورهای در حال توسعه این است که زمین نمی تواند جمعیت روز افزون روستاها را به کارگیرد

۳	محدودیت و تقلیل منابع آبی	<p>اب از ارکان و نهاده های محوری اقتصاد روستا است. تغییرات اقلیم و محدودیت بارش در سه دهه گذشته، افزایش شدید تقاضای مصرف آب در بخش کشاورزی با گسترش اراضی زیر کشت آبی با حفر چاه های مجاز و غیرمجاز از دهه ۶۰ به این سو و از طرفی عدم انتشار و تعمیق فناوری های کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی با فقدان بازار آب یکی از عوامل محوری ارتقاء بهره وری و درآمد روستا از محل فعالیت های کشاورزی است. با مصرف موجود آب در بخش کشاورزی می توان تولید را دو تا سه برابر نمود.</p>
۴	وجود دستگاه ها و متولیان سیاستگذاری ناهمسو	<p>جهاد کشاورزی، آب منطقه ای، منابع طبیعی، آب فاضلاب روستایی و ... از جمله نهادهای اثر گذار در تحول و توسعه روستا هستند. رخداد مسئله هماهنگی بین دستگاهی و فقدان سیاست گذاری متوازن موجب عدم همسویی سیاست گذاری ها در حوزه روستا شده است</p>
۵	کمبود نیروی انسانی ماهر و متخصص	<p>در اقتصاد بیان می شود که تخصص منجر به ایجاد ارزش افزوده بیشتری می شود. پایین بودن سطح سواد و تخصص کشاورزان و سن بالای کشاورزان و درآمد کم آنان در کنار پارادایم ذهنی مقاوم و سخت آنها به تغییر رفتاری و کشت خود در برابر مهارت و دانش نیروی کار جوان منجر به شکاف ساختاری و رفتاری بین این دو دسته گردیده و چون مالک و تملک زمینها نیز از آن سنتی گراهای دیرینه می باشد دسته دوم یا مجبور به تغییر الگوی فکری و رفتاری و کنار آمدن با سنت گراها می باشد یا با عدم کنار آمدن و سرکوب خود، به سرخوردگی و مهاجرت نیروی کار ماهر، کارآفرین و سرمایه های انسانی و حفظ بافت جمعیتی سنت گرا و اکثرا غیر ماهر و با بهره وری پایین می گردد. در آمریکا فقط ۳ درصد جمعیت، کشاورز و روستا نشین هستند که ضمن تأمین نیاز داخلی، صادر هم می کنند اما در ایران ۳۳ درصد اشتغال در بخش کشاورزی هنوز غالباً در کشاورزی سنتی و معیشتی به سر می برد. روستاییان با توجه به شیوه فکری و عدم دانش و مهارت و بالتبع ترس از تغییر، به ندرت دست به تغییر الگوی سنتی و کاشت محصولات جایگزین و پربازده همانند گلپای زینتی، دارویی، زعفران و سایر محصولات کشتی دیگر می پردازند.</p>
۶	عدم مدیریت و نظارت مستمر و برقراری عدالت بین نسلی در بهره برداری از منابع طبیعی	<p>با توجه به این که منابع آب، خاک، چراگاه ها و مراتع جزء منابع نسل فعلی و آینده می باشد باید عدالت بین نسلی به گونه ای باشد که نسل حاضر مجبور به فداکاری خود به نفع نسل آینده یا تضعیف حق نسل های آتی با مصرف بیش از حد نسل فعلی نشود و به قول قاعده طلایی، از همان دست که می گیری از همان دست نیز پس دهی. متأسفانه فقدان سیاست گذاری اصولی و مدیریت و نظارت بر این منابع خدادی، آسیب های جدی به این منابع دارای آستانه های تجدید ناپذیری زده که انتظار می رود در در آینده نه چندان دور با بحران منابع مواجه شویم.</p>
۷	توجه غالب به خدمات رفاهی و زیرساختی بجای سرمایه گذاری اقتصادی در روستاها	<p>دولت سرمایه گذاری های سنگینی در حوزه های زیرساختی و رفاهی روستاها انجام داده ولی با این وجود میانگین درآمد روستا افزایش متناسبی نداشته است. در چند دهه گذشته نگاه غالب به حوزه دخالت دولت در روستا تامین نیازهای رفاهی و زیرساختی بوده است و توانمندسازی و ظرفیت سازی اقتصادی آنها مورد تاکید نبوده است.</p>
۸	عدم وجود کارگاه های کوچک مقیاس	<p>در روستاهای ایران بر خلاف سایر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، کارگاه های کوچک مقیاس بسیار کم و به ندرت وجود دارد. علت این امر عدم آموزش، عدم دانش، تخصص و آگاهی کافی روستاییان و گذار از دامداری و کشاورزی سنتی به مدرن و از سویی عدم حمایت، پشتیبانی و ترغیب آنها از نظر مالی و علمی از سوی مسئولین ذی ربط می باشد.</p>
۹	تله نهادی کشاورزی و تولید سنتی	<p>متاثر از عوامل پیش گفته نهادی، نظام تولید در روستا ها سنتی و کمتر متاثر از تحولات فناورانه بوده است. در برخی بخش ها به عنوان مثال در حوزه دام سبک، شیوه پرورش و بازده آن تفاوت معنی داری با چندین دهه و قرن گذشته ندارد</p>

جمع بندی کلیات:

برای تخفیف یا محدود نمودن آثار عوامل کاهنده بهره وری راه حل آسان و سریعی وجود ندارد که بتوان آن را تجویز و پیشنهاد داد. تغییرات در آنها مستلزم زمان و تغییرات معنی دار در حوزه سیاست گذاری، تزریق منابع مالی، اصلاح بازارها، تغییر ساختار آموزش، بینش فکری، دانش و کیفیت مداخلات در روستا و بخش کشاورزی است. در تحلیل اختصاصی بخش بعد به مهم ترین راه حل ها و روش ها در اختیار اشاره می شود.

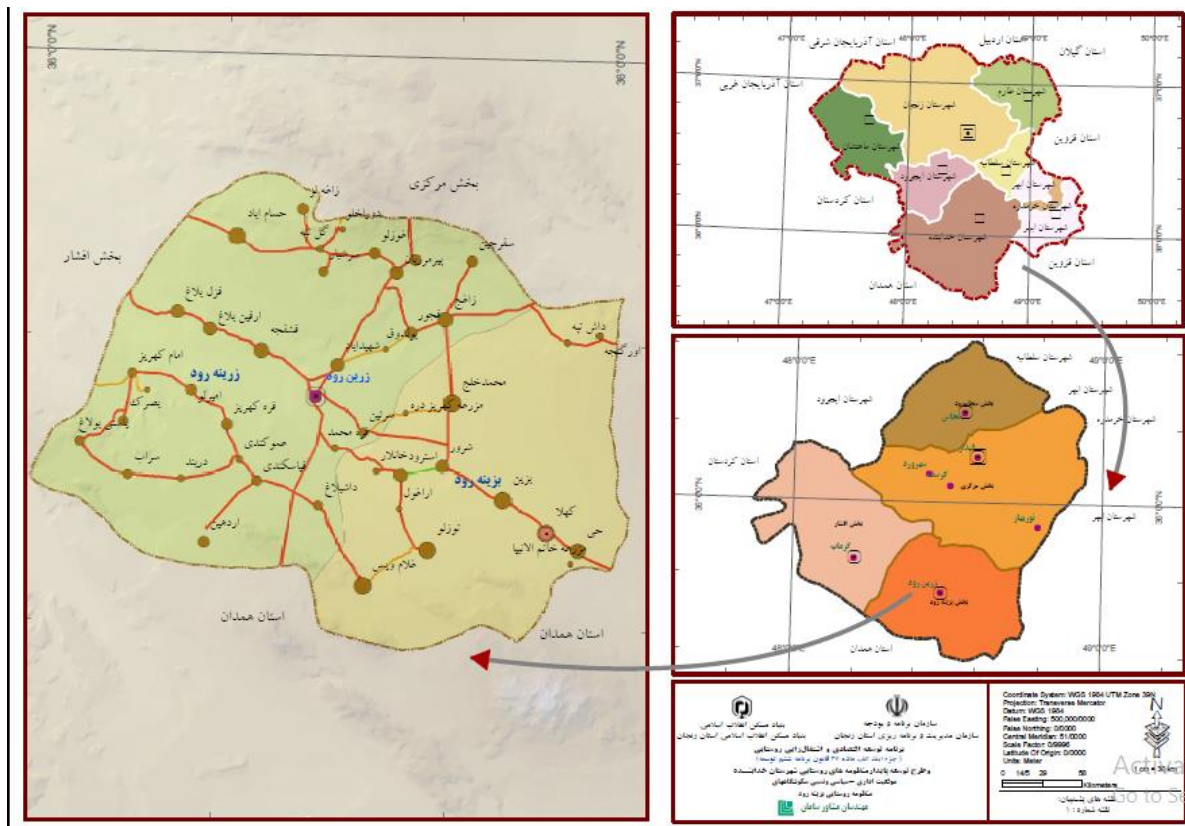
۱-۱- تبیین و تحلیل وضعیت موجود روستاهای منظومه بزینه رود

۱-۱-۱ موقعیت:

بخش بزینه رود یکی از بخش های چهارگانه شهرستان خدابنده که فاصله این بخش از مرکز شهرستان ۴۲ کیلومتر و از مرکز استان ۱۲۴ کیلومتر می باشد. این بخش دارای دو دهستان و شامل ۳۹ روستا و یک واحد شهری بنام زرین رود می باشد. مرکز دهستان بزینه رود روستای کهلا از روستاهای قدیمی بخش است. مرکز دهستان زرین رود نیز شهر زرین رود است. بزینه رود، نام رودخانه ایست که از دهستان بزینه رود سرچشمه گرفته به قزل اوزن منتهی می شود.

منظومه بزینه رود در جنوبی ترین بخش استان و شهرستان قیدار و در مرز استان زنجان با استان همدان واقع شده است. بخش بزینه رود از شمال به بخش مرکزی خدابنده، از جنوب به شهرستان کبودرآهنگ از شرق به شهرستان رزن و از غرب به بخش افشار خدابنده منتهی می شود.

نقشه ۱: موقعیت منظومه بزینه رود

۲-۱-۱- متغیرها و شاخص های کلیدی معرف جایگاه منظومه بزینه رود

جدول شماره ۱، متغیرها و شاخص های کلیدی معرف جایگاه منظومه را نشان می دهد:

جدول شماره ۱: متغیرها و شاخص های بیان وضعیت موجود منظومه						ردیف	
جایگاه متغیر/ شاخص (درصد)		منبع	سال	واحد	مقدار	عنوان متغیر/ شاخص	
استان	شهرستان						
		سرشماری	۱۳۹۵	نفر	۲۵۵۴۱	جمعیت روستایی منظومه (روستاها)	۱
		سرشماری	۱۳۹۵	درصد	-۰,۶	متوسط سالانه رشد جمعیت ۲۰ ساله در دوره ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵	۲
		سرشماری	۱۳۹۵	درصد	۲,۱	متوسط سالانه رشد خانوار ۲۰ ساله در دوره ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵	۳
		سرشماری				توان نگهداشت جمعیتی (نرخ رشد شاخص نسبت جمعیت منظومه به جمعیت روستایی استان در دوره ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۵)	۴
		سرشماری	۱۳۹۵	درصد	۲۱	شاخص تمرکز جمعیت روستایی (۵۰ درصد جمعیت روستایی در چند درصد روستاهای دارای سکنه قرار دارند)	۵
		دستگاه/ سرشماری	۱۳۹۶	درصد	۷۲	تعداد دانش آموز در حال تحصیل به جمعیت ۵ تا ۱۹ ساله	۶
		دستگاه		میلیمتر	۳۶۴	متوسط بارش سالانه	۷
		میدانی	۱۳۹۷	درصد	۸	شاخص تمرکز برداشت منابع آبهای زیر زمینی (۵۰ درصد چاه های عمیق و نیمه عمیق (معادل شده با عمیق) در چند درصد روستاها توزیع شده اند)	۸
		دستگاه	-	درصد	۱۸,۷	نسبت زمین های حاصل خیزی خوب به زمین های کشاورزی	۹
		دستگاه	-	درصد	۶۶,۳	نسبت زمین های حاصل خیزی متوسط به زمین های کشاورزی	۱۰
		دستگاه	-	درصد	۸۸	نسبت اراضی کم شیب (تا ۳۰ درجه) به کل اراضی کشاورزی	۱۱
		میدانی	۱۳۹۷	درصد	۱۰	نسبت مساحت زمین های آبی به اراضی قابل کشت	۱۲
		میدانی		چاه	۵,۵	سرانه چاه های عمیق در روستا	۱۳
		میدانی		چاه	۱۰,۲	سرانه چاه های نیمه عمیق و دستی در روستا	۱۴
						میانگین اراضی هر بهره بردار زراعی	۱۵
		میدانی	۱۳۹۸	راس	۱۵۰۰۰۰	تعداد دام سبک	۱۶
		میدانی	۱۳۹۸	راس	۱۵۰۰۰	تعداد دام سنگین	۱۷
						تولید آبزیان	۱۸
		میدانی	۱۳۹۷	درصد	۲۸	نسبت روستاهای دارای مشکلات شدید و خیلی شدید آب شرب (شبکه توزیع و وجود منابع سالم آب شرب)	۱۹
		میدانی	۱۳۹۷	درصد	۲۱	نسبت روستاهای دارای مشکلات تکمیل محدوده طرح هادی	۲۰
		دستگاه	۱۳۹۷	درصد	۱۷	نسبت روستاهای گازکشی شده به کل روستاها	۲۱
		میدانی			سیل، افات، تگرگ	عمده ترین بلاپای طبیعی ۱۵ سال اخیر	۲۲
		سرشماری	۱۳۹۵	درصد	۸,۵	نسبت اشتغال زنان به کل شاغلین ^۱	۲۳
						برآورد اشتغال در بخش غیر کشاورزی به کل اشتغال	۲۴
		میدانی			فیدار، زرین رود، قم، تهران، کرج	بیشترین تعاملات اقتصادی برون استانی با شهرهای	۲۵

^۱. برآورد میدانی حدود ۲۰ درصد را نشان می دهد

۳-۱-۱- ساختار اقتصادی و اشتغال غالب منظومه

ساختار اقتصادی منظومه روستایی بزینه رود بر محورهای کشاورزی (زراعت و دامداری با محوریت دام سبک)، صنایع دستی و عرضه نیروی کار به روستاها و مناطق دیگر شکل گرفته است. بخش کشاورزی بخش غالب درآمدی بزینه رود می باشد.

جدول ۲: منابع اصلی درآمدی منظومه بزینه رود

ترتیب اهمیت	زراعت و باغبانی	دامداری	صنایع دستی	عرضه نیروی کار به خارج روستا
۱	گندم دیم (همه روستاها) و ابی (محدود به ۴ روستا)	دام سبک (۱۵۰۰۰۰ راس)	تابلو فرش (۱۴۰۰ نفر شاغل)	مشاغل ساختمانی (۱۸۰۰ نفر شاغل)
۲	سیب زمینی (محدود به ۸ روستا)	دام سنگین (۱۵۰۰۰۰ راس)	قالی ابریشم (۴۰۰ نفر شاغل)	نیروی کار ساده
۳	خیار		مجسمه سازی (۱۵۰ نفر شاغل)	عیق کار سردخانه (۳۰ نفر)
۴	جو / کلزا / ...		ملیله کاری (۱۰ نفر)	دکل کار (۲۰ نفر)

منبع: یافته های تحقیق

در جدول زیر مهارت ها و حرفه های غیرکشاورزی غالب نیروی کار شاغل در روستاهای منظومه را نشان می دهد. مشاغل ساختمانی و تابلو فرش دو حرفه مهم منظومه بزینه رود می باشد.

جدول ۳: مهارت و حرفه ی غالب غیر کشاورزی روستاییان

نام روستا	مهارت و حرفه ی غالب غیر کشاورزی روستاییان
عموکندی	جوشکاری - کارگر فصلی کشاورزی - ساختمانی
زاغچ	آرماتور بند و کارهای ساختمانی و عایق کاری
قشقجه	تابلو فرش و فرش بافی (ابریشم)، لوله کشی و اجاره کاری
غلام ویس	تابلو فرش و قالی ابریشم
استرود	تابلو فرش و قالی ابریشم
داشبلاغ	تابلو فرش و قالی ابریشم
بصرک	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
خانلار	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
قیاسکندی	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی و ملیله کار
یاستی بولاغ	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
امام کهریز	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
اردهین	تابلو فرش و قالی بافی - ساختمانی
امیرلو	تابلو فرش و قالی بافی، دکل کاری ساختمانی، مجسمه سازی
قچور	تابلو فرش و قالیبافی

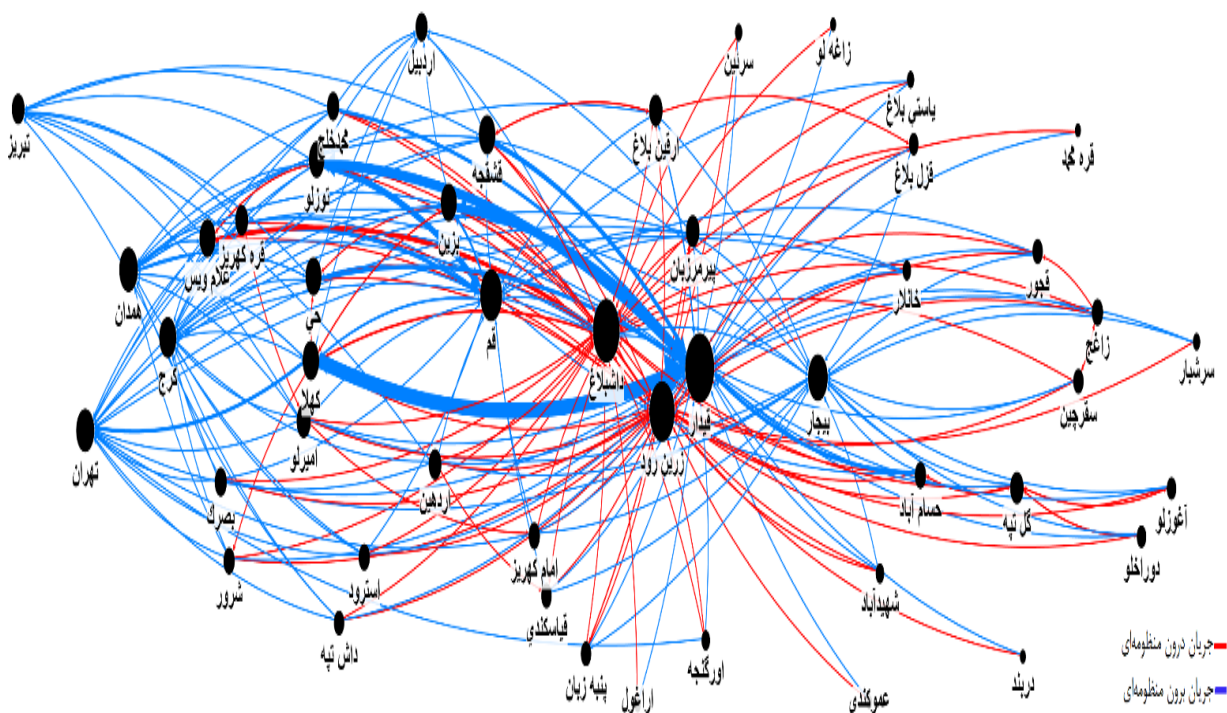
تابلو فرش، سنگ ساب و کف ساب	توزلو
تعمیر کار	اورگنجه
خدمات اداری و ساختمانی	پنبه زبان
خدمات خرد، تعمیرکار و اداری	شهیداباد
سفال و آجرپزی	زاغه لو
سیمان کار	شروور
عیاق کاری (سردخانه) - قالی بافی - ساختمانی	قره کهریز
کارگر فصلی	سرشبار
کارگر فصلی	قره محمد
کارگر فصلی	سراب
مجسمه سازی	قزل بلاغ
مشاغل خدماتی: جوشکار، تعمیرکار، خیاط	اراقین بلاغ
مشاغل ساختمانی	سقرچین
مشاغل ساختمانی	سرئین
مشاغل ساختمانی	دریند
مشاغل ساختمانی	بزین
تولید کننده بذر و مشاغل ساختمانی	کهلا
مشاغل ساختمانی	حی
مشاغل ساختمانی، خدمات خرد، تعمیرکار و اداری	گل تپه
مشاغل ساختمانی، خدمات خرد، تعمیرکار و اداری	اغوزلو
مشاغل ساختمانی، خدماتی خرد، پرورش شترمرغ و زنبور عسل	پیرمرزبان
مشاغل ساختمانی، خدماتی و اداری	حسام اباد
	محمدخلج
	داش تپه

منبع: یافته های تحقیق

۴-۱-۱- ساختار و سازمان فضائی موجود

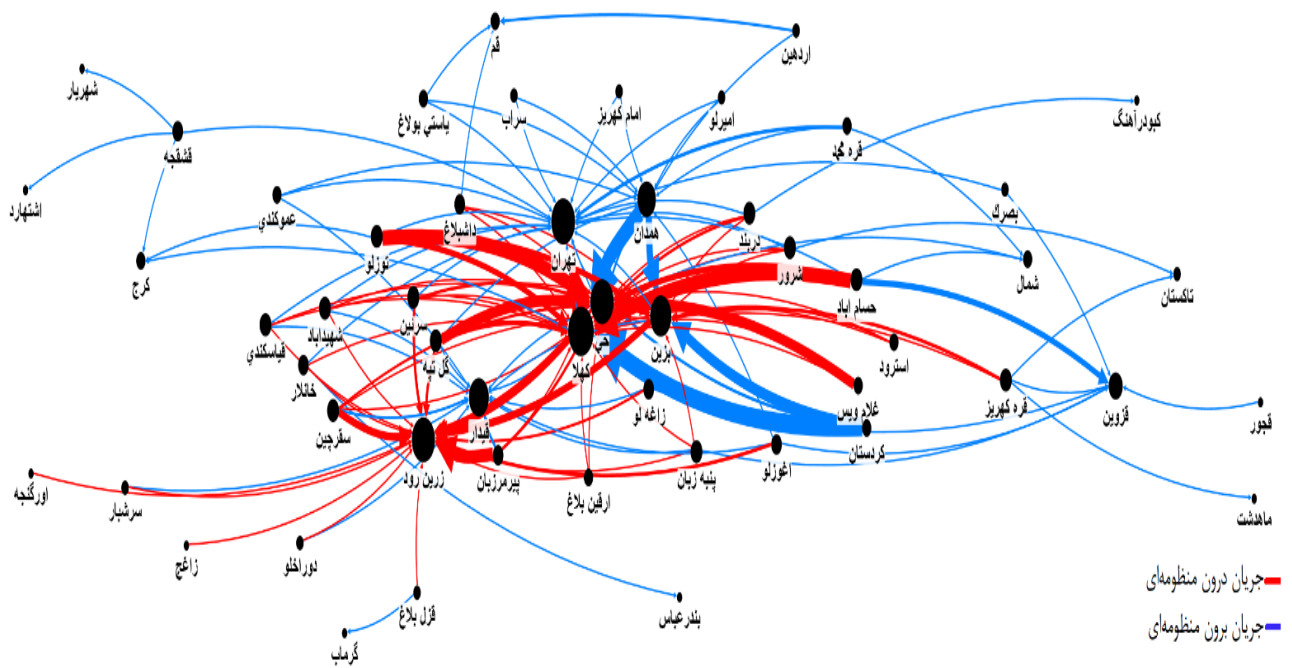
۱-۴-۱-۱- پیوندهای فضایی

نمودار (۱) جریان محصول (تولید) منظومه بزینرود نمایش داده شده است. البته، شایان ذکر است که جریان محصول در منظومه علاوه بر محصولات زراعی- باغی و دامی که در تمامی روستاهای این منظومه وجود داشت، شامل تولید فرش و تابلو فرش نیز در برخی روستاها در داخل منظومه بزینرود می‌شود. همانطور که از نمودار مشخص است مرکزیت جریان محصول در درون منظومه با شهر زرین رود است و در بیرون منظومه به ترتیب قیدار، قم، بیجار، کرج، همدان، تهران، اردبیل و تبریز مهم ترین مکان های تعامل و تبادل محصولات منظومه است. به لحاظ شدت جریان محصول، شش روستای کهلا، توزلو، بزین، غلام ویس، حی و قشقجه به ترتیب بیشترین شدت جریان محصول را در منظومه بزینرود داشتند.

نمودار ۱- جریان محصول (تولید) در منظومه بزینرود

نمودار ۱- جریان افراد (سفرهای شغلی) در منظومه بزینرود را نشان می‌دهد. همانطور که از نتایج پیداست، از نظر شدت جریان روستاهای توزلو، حسام‌آباد، گل تپه، پیرمرزبان، سقرچین و غلام‌ویس به ترتیب بیشترین تعداد سفرهای شغلی را در منظومه بزینرود داشته‌اند. به همین منوال، به لحاظ شاخص درون‌درجه، تهران، کهلا، زرین‌رود، حی، قیدار و بزین بالاترین مقادیر را به خود اختصاص داده‌اند؛ بر این اساس، می‌توان بیان داشت که بیشترین جریان افراد در منظومه بزینرود به این گره‌ها بوده است. نکته قابل توجه آن است که در بین شش گره اشاره شده، بیشترین تعداد سفرهای شغلی در داخل منظومه به چهار گره کهلا، زرین‌رود، حی و بزین صورت می‌گیرد. در خارج از منظومه نیز دو گره همدان و کردستان بیشترین تعداد سفرهای شغلی را به درون منظومه بزینرود داشتند که عمدتاً شامل ورود نیروی کار از این گره‌ها به سه روستای کهلا، حی و بزین می‌شود.

نمودار ۲- جریان افراد (سفرهای شغلی) در منظومه بزینه‌رود

۲-۱- قابلیت‌های منظومه

در جدول زیر ۲۸ قابلیت (متاثر از قوت‌ها و فرصت‌ها) منظومه، وزن بالقوه قابلیت در توسعه منظومه، امکان ارتقای قابلیت از وضع موجود در منظومه و روش و سیاست ارتقای قابلیت از وضع بالقوه موجود ارائه شده است. این جدول به ترتیب اولویت عوامل اثرگذار در ارتقا و شکوفایی ظرفیت‌های منظومه را طبقه‌بندی نموده است.

در جدول زیر منظور وزن از بالقوه قابلیت در توسعه منظومه، برآورد کارشناسی از اثر حاصل از تبدیل تمام ظرفیت بالقوه به بالفعل در توسعه و شکوفایی منظومه و اولویت حاصل از قابلیت می‌باشد. از آنجا که به دلایل نهادی، اعتباری، اجتماعی و سایر عوامل همه توانایی و قابلیت‌ها امکان بالفعل شدن ندارند با ملاحظه امکان ارتقای قابلیت از وضع موجود، امکان پذیری ارتقای قابلیت‌ها رتبه‌بندی شده‌اند. در این جدول روش و سیاست پیشنهادی برای به فعلیت درآوردن قابلیت هم مشخص شده است.

جدول ۴: اولویت بندی ارتقای قابلیت های توسعه منظومه بزینه رود شامل سیاست ها و اقدامات

وزن اولویت	روش و سیاست پیشنهادی ارتقای قابلیت	امکان ارتقای قابلیت از وضع موجود	وزن بالقوه قابلیت در توسعه منظومه	عامل قابلیت	طبقه بندی	ردیف
۱۰	طبق جدول پیوست طرح های اشتغال زایی و با تاکید بر جدول اولویت ها	متوسط	۲۰	تسهیلات به واحدها و کارگاه های اشتغال زا	اقتصادی	۱
۳,۷۵	ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در سرمایه گذاری برای تجمیع آب با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه های دایمی و قنات های پر آب	زیاد	۵	تغییر رویکرد نسبت به سرمایه گذاری در حوزه آب	مدیریتی	۲
۳	اجرای پروژه های آبخوان داری و استخر ذخیره در جنوب منظومه	متوسط	۶	کنترل و تجمیع آب های سطحی و روان آب ها در بخش جنوبی منظومه با قابلیت آبخوان داری و استخر ذخیره	محیطی اکولوژیک	۳
۳	تزریق اعتبارات مناسب به دهیاری ها و اجرای طرح هادی	خیلی زیاد	۳	تداوم سرمایه گذاری کالبدی روستاها با روند ۵ سال اخیر با تزریق اعتبارات مناسب به دهیاری ها و اجرای طرح هادی	کالبدی	۴
۳	ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در سرمایه گذاری برای تجمیع آب با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه های دایمی و قنات های پر آب	زیاد	۴	سرمایه گذاری در استخرهای ذخیره آب	اقتصادی	۵
۲,۶۲۵	افزایش بهره وری آب با احداث کانال، احیای قنات، احداث بندهای معیشتی مشترک، سرمایه گذاری برای تجمیع آب و..	زیاد	۳,۵	جهت دهی بخشی از اعتبارات دهیاری ها از محل ارزش افزوده به زیرساخت های اقتصادی روستا به جای رویکرد کالبدی	مدیریتی	۶
۲,۵	تعریف پروژه تسهیل گیری برند سازی فرش و قالی بزینه	متوسط	۵	برند سازی و فروش مستقیم تابلو فرش و ابریشم	اقتصادی	۷
۲,۲۵	گسترش محدوده روستاها و تسریع در بازنگری طرح های هادی	زیاد	۳	ارزان سازی قیمت زمین در روستا با تغییر رویکرد به موضوع محدوده در طرح هادی	مدیریتی	۸
۲,۲۵	مبتنی بر مثبت کاری و صنایع چوبی، تابلو فرش، مجسمه سازی و غار کتله خور و جذب های جدید روستایی بوم گردی	زیاد	۳	تعریف پهنه صنایع دستی - گردشگری بین دو منظومه بزینه رود و گرماب	سازمان فضایی	۹
۲	ایجاد مجموعه گردشگری زرین غار	متوسط	۴	امکان سرمایه گذاری در زرین غار	محیطی اکولوژیک	۱۰

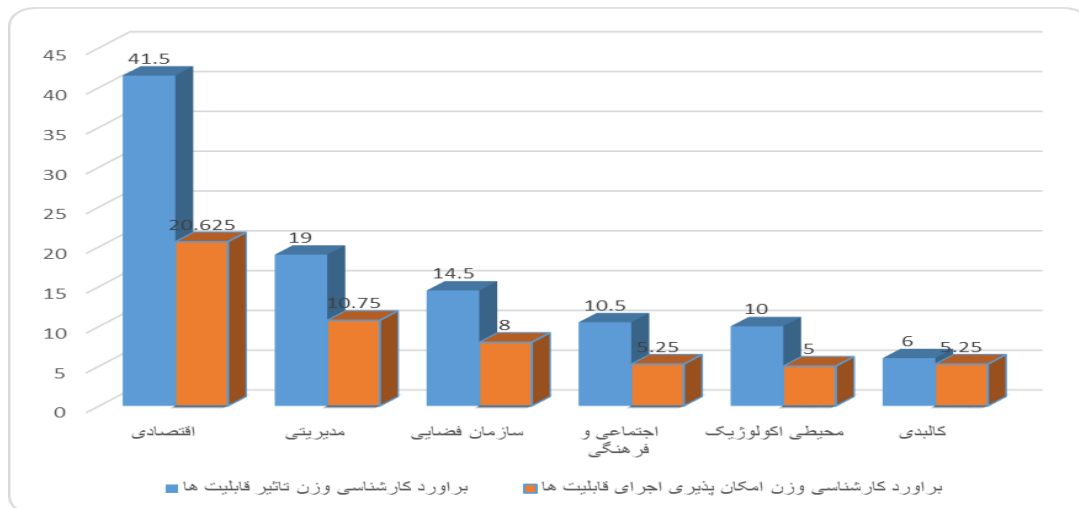
۲	برای استقرار مجتمع گلخانه ای، سردخانه و صنایع تبدیلی ناحیه	زیاد	۴	ایجاد ناحیه صنعتی کهلا	سازمان فضایی	۱۱
۲	تعریف پروژه تسهیل گیری برند سازی مشاغل تخصصی بزینه رود	متوسط	۴	برند سازی مشاغل عایق کار سردخانه، مجسمه سازی، کف ساب و سنگ ساب، دکل کار و تولید بذر مادر	اقتصادی	۱۲
۲	طبق جدول پیوست	متوسط	۴	توسعه آموزش های فنی، حرفه ای و کشاورزی ترویجی	اجتماعی و فرهنگی	۱۳
۱,۶۲۵	نیاز به اولویت دار نمودن آن در مراجع سیاست گذاری	کم	۶,۵	ارتقا دانش و بهره وری نگهداشت و پرورش دام سبک و توسعه محدود دام سبک	اقتصادی	۱۴
۱,۵	وضع عوارض بر برداشت منابع آب های عمیق- تعریف عوارض ۱۰ درصدی هزینه های گاز یا برق برای دهیاری ها - تعریف پروژه های مشارکتی با روستا با بخشی از منابع دهیاری	متوسط	۳	افزایش درآمد دهیاری ها	مدیریتی	۱۵
۱,۵	به منظور انتقال بخشی از ارزش افزوده به درون منظومه و کاهش هزینه ها و رونق روستاهای مرزی	متوسط	۳	اسفالته نمودن راه توزلو - بزین	سازمان فضایی	۱۶
۱,۵	مجاور با سیلوی داشبلاغ و برای استقرار واحدهای منبت کاری، واحد تبدیلی خیار شور	متوسط	۳	ایجاد ناحیه صنعتی داشبلاغ	سازمان فضایی	۱۷
۱,۵	تعریف الگوی کشت منظومه و چپنه های روستایی متناسب با قابلیت آنها	زیاد	۲	تعریف وام جهت دهی به تغییر الگو کشت و زرع	اقتصادی	۱۸
۱,۱۲۵	ملاحظه شاخص هایی چون توفیق در کاهش مهاجرت، مشارکت جمعی، ... در تعیین ۲۰ درصد اعتبار روستاها بدون توجه به جمعیت روستا	زیاد	۱,۵	تعریف الگوی انگیزشی برای تعیین اعتبار دهیاری روستاها از محل مالیات بر ارزش افزوده	مدیریتی	۱۹
۱,۱۲۵	در جهت تقویت ارتباطات درون منظومه ای دو محور (بزین - توزلو و حسام آباد - قزل بلاغ) نیازمند اتصال بین روستایی هستند	زیاد	۱,۵	تکمیل شبکه دسترسی همه روستاها به شبکه راه های روستایی اسفالته	کالبدی	۲۰
۱,۱۲۵	طبق بندی روستاها براساس نرخ مهاجرت و توجه به روستاهای با مهاجرت بالا	کم	۱,۵	تمرکز بر روستاهای دارای استقامت و نرخ پایین مهاجرت با وجود فقدان آب شرب و کشاورزی (در ۶ روستا)	اجتماعی و فرهنگی	۲۱
۱	در برخی از روستاها اختیاری انجام شده است	خیلی زیاد	۱	اجباری شدن بیمه حوادث از محل اعتبارات دهیاری ها و مشارکت اهالی	مدیریتی	۲۲

۲۳	مدیریتی	تعریف وام صنعتی سازی به جای توسعه دام سبک	۲	متوسط	به عنوان یک روش برای صنعتی سازی و افزایش بازده و عملکرد دام سبک	۱
۲۴	اجتماعی و فرهنگی	تبدیل کارگران نیمه ماهر به ماهر در مشاغل ساختمانی با آموزش های تعریف شده	۲	متوسط	با ارائه آموزش و گواهینامه	۱
۲۵	کالبدی	احداث یا اجرای جایگاه ذخیره ۵ تا ۱۰ مترمکعبی آب و ابشخور دام	۱,۵	متوسط	عمده روستاها در تابستان با محدودیت منابع آب برای احشام در مراتع مواجه اند	۰,۷۵
۲۶	سازمان فضایی	تبدیل یکی از دبیرستان های کهلا به هنرستان کشاورزی	۱,۵	متوسط	اقتصاد منظومه مبتنی بر کشاورزی است ولی آموزش های رسمی با آن همسو نیست	۰,۷۵
۲۷	اجتماعی و فرهنگی	پیگیری حفظ نسبی جمعیت در کل منظومه	۱,۵	متوسط	به دلیل توان اکولوژیکی منظومه و امکان حفظ آن	۰,۷۵
۲۸	اجتماعی و فرهنگی	استفاده از ظرفیت مشارکت مذهبی مناسب روستاها در توسعه روستا	۱,۵	کم		۰,۳۷۵

منبع: یافته های تحقیق

قابلیت های اثر گذار بر توسعه منظومه در ۶ دسته طبقه بندی شده اند. نمودار ۱، نشان می دهد ظرفیت های اقتصادی بیشترین قابلیت در ارتقای منظومه را دارند و سایر عوامل به ترتیب با وزن های پایین اثر گذاری دارند. همه قابلیت ها توان اجرایی و یا توجیه پذیری بالفعل یکسان ندارند. با اینکه عوامل اقتصادی بیشترین وزن در توسعه قابلیت های منظومه را دارند ولی برآورد می شود حدود نصف آنها قابلیت اجرایی و امکان پذیری را دارند.

نمودار ۱: طبقه بندی تاثیر قابلیت ها بر رشد و توسعه منظومه و ارزشگذاری کارشناسی امکان پذیری ارتقای آنها

در منظومه بزینه رود مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت برندسازی و تقویت وجود دارند که در جدول زیر مشخص شده است.

جدول ۵: مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت برندسازی و تقویت در منظومه بزینه رود

نام روستا	زمینه برند سازی قابلیت موجود روستا	برآورد میدانی اشتغال (نفر)	برند پیشنهادی	حوزه فروش یا خدمات
غالب روستاها بخش جنوبی منظومه	مشاغل ساختمانی	۱۸۰۰		عمدتا تهران، کرج و شمال
اکثریت روستاهای جنوب منظومه (۱۵ روستا)	تابلو فرش	۱۴۰۰	تابلو فرش زرینه	داخل کشور و صادرات
برخی از روستاهای میانی منظومه (۷ روستا)	قالیبافی ابریشم	۴۰۰	قالی زرینه	داخل کشور و صادرات
قزل بلاغ و امیرلو (به صورت محدود)	مجسمه سازی	۱۵۰	مجسمه زرینه	داخل کشور (تهران و قم و...)
توزلو	کف و سنگ ساب	۷۰		داخل کشور
قره کهریز و زاغج	عایق کار سردخانه	۳۰		داخل کشور و عراق
آغوزلو	شیره انگور	۳۰	شیره انگور آغوزلو	قیدار و حومه
امیرلو	دکل کار	۲۰		داخل کشور
یاستی بلاغ و کهلا	تولید بذر مادر	۲۰		استان های مجاور
قیاسکندی	ملیله کار	۱۰		استان و تهران

منبع: یافته های تحقیق

۳-۱- محدودیت ها و تنگناها

در جدول زیر ۴۵ محدودیت (متاثر از ضعف ها و تهدیدها) منظومه، وزن محدودیت زایی آنها، امکان رفع محدودیت از وضع موجود در منظومه، امکان پذیری و روش کاهش محدودیت و وزن اولویت آن ارائه شده است. این جدول به ترتیب اولویت عوامل با توان رفع پذیری محدودیت ها طبقه بندی شده است.

در جدول عامل "محدودیت یا افت آب کشاورزی و خشکی منابع آب های سطحی به ویژه بزینه رود و آب های سطحی مناطق شمالی منظومه" با امتیاز ۱۰ بالاترین عامل اثر گذار در توسعه منظومه است ولی از آنجا که امکان عملی رفع این محدودیت بسیار کم است در اولویت بندی رفع یا تخفیف تنگناهای توسعه منظومه رتبه ۲۹ را گرفته است. بقیه عوامل نیز به این صورت طبقه بندی شده اند.

جدول ۶: اولویت بندی رفع یا تخفیف تنگناها و محدودیت های توسعه منظومه با روش پیشنهادی

اولویت	طبقه بندی	عامل محدودیت	امتیاز محدودیت در توسعه منظومه	امکان رفع محدودیت	امکان پذیری و روش کاهش محدودیت	وزن اولویت بر مبنای امکان پذیری
۱	اکولوژیک	فقدان و یا محدودیت زیاد منابع آب شرب (شوری، سنگینی زیاد و یا نیترات بالا) در ۱۱ روستای منظومه	۴	زیاد	سرمایه گذاری در خطوط انتقال آب شرب و امکان تامین از سد تالوار	۳
۲	کالبدی	فرسودگی شدید یا فقدان شبکه توزیع، ناسالم بودن آب شرب در ۱۱ روستا	۵	متوسط	انتقال آب شرب از سد تالوار و افزایش معنی دار اعتبارات	۲,۵

۴	کالبدی	محدودیت توسعه روستا و شکل گیری مهاجرت به دلیل تکمیل شدن محدوده	۲,۵	خیلی زیاد	اصلاح رویکرد بنیاد مسکن در اصلاح و اجرای طرح های هادی	۲,۵
۵	اقتصادی	دستمزدی بودن تولیدقالی و تابلو فرش ابریشم و تولید آن با برند قم	۳	زیاد	معرفی برند قالی و تابلو فرش زرینه و انتقال شواری مزد به زنجان	۲,۲۵
۶	کالبدی	اجرای تمام فازهای طرح هادی	۲	خیلی زیاد	تقویت تخصیص اعتبار به دهیاری ها از محل ارزش افزوده	۲
۳	اقتصادی	دامداری کاملا سنتی با مرگ و میر بالای دام و دارای محدودیت گسترش به دلیل محدودیت منابع آبی	۶,۵	کم	تعریف و اجرای برنامه های عملیاتی ارتقا بازده و عملکرد دام سبک توسط جهاد کشاورزی	۱,۹۵
۷	کالبدی	عدم نوسازی مطلوب واحدهای مسکونی روستایی	۲	زیاد	تخصیص اعتبار برای نوسازی واحدهای مسکونی روستایی از طریق تسهیلات ارزان قیمت	۱,۶
۹	اقتصادی	هدر رفت آب با روش های آبیاری سنتی	۳	متوسط	تسهیلات زراعت با تیپ، ایجاد چارچوب برای سرمایه گذاری روستاییان در حوزه آبیاری، درخواست ایجاد بازار آب منطقه ای، اختصاص تسهیلات کشاورزی به آبیاری مدرن و ...	۱,۵
۱۰	مدیریتی	رویه های نامتوازن و در مواردی ناعادلانه در اجرا و سیاست گذاری بخشی ^۲	۳	متوسط	توجه جدی به مسئله هماهنگی نهادی	۱,۵
۱۱	مدیریتی	عدم ممانعت و پیگیری نهادهای متولی به از شخم زدن منابع طبیعی	۱,۵	خیلی زیاد	الزام اداره منابع طبیعی به برخورد با تخریب مراتع	۱,۵
۱۲	اقتصادی	سرمایه گذاری محدود با خروج سرمایه توسط عمده مالکان	۲	زیاد	فهرست بندی عمده مالکان دهستان ها و ایجاد تعاونی های سرمایه گذاری عمده مالکان و ارائه طرح های سرمایه گذاری محلی با تسهیلات مناسب	۱,۵
۲۰	مدیریتی	مراحل سخت و آزار دهنده تضمین های بانکی	۲	زیاد	تفاهم با بانک ها در جهت تسهیل اعطای تسهیلات به روستا	۱,۵
۸	اقتصادی	تغییرات زیاد قیمت محصولات و ارسال علائم اشتباه	۵	کم	سرمایه گذاری در سردخانه ها، راه اندازی الگوی دیجی کالا در روستا، ایجاد انجمن صادرکنندگان کشاورزی منظومه	۱,۲۵
۱۳	مدیریتی	ضعیف بودن آموزش های کاربردی جهاد کشاورزی	۲,۵	متوسط	بازبینی سیاست ترویجی جهاد با تاکید بر اثربخشی آن برای بهره بردار نهایی و اولویت دادن به دام در برنامه های ترویجی	۱,۲۵
۱۴	مدیریتی	توان محدود منابع طبیعی در برخورد با کشت مراتع	۱,۵	زیاد	تقویت نیرو و اعتبارت منابع طبیعی در حفاظت از منابع آبی و خاکی	۱,۱۲۵

^۲. به عنوان مثال های از رویکرد نامتوازن: در زمین های کشاورزی نظیر کاشت سبب زمینی هزاران تن کود و سم در سطح غیر مجاز مصرف می شود و نهادی پیگیر نیست ولی برای صدور مجوز بهداشتی یک واحد میوه خشک کنی ده ها دستورالعمل و تجهیزات در نظر گرفته شده است. یا به عنوان مثالی دیگر در مورد بهره برداری از آب های عمیق، اداره آب منطقه ای مجوز استفاده از یک چاه عمیق با کاربری شرب را به دلیل تجاوز از ۸۰ متر به ۱۰۰ متر حتی با یکسال پیگیری روستایی ها نمی دهد ولی در چند کیلومتر آن طرف تر روستایی با ۳۰ چاه عمیق و چندین چاه غیرمجاز و با امکان افزایش برداشت و افزایش کشت فعالیت می کنند.

۱۵	اکولوژیک	تخریب منابع خاک به ویژه در زمین های دارای کشت سیب زمینی در روستاهای دارای چاه عمیق	۲	متوسط	آموزش، کنترل و نظارت از سوی مراجع در جلوگیری از تخریب منابع خاکی در زمین های کشت سیب زمینی	۱
۱۶	کالبدی	فقدان گازکشی به همه روستاهای متوسط به بالا (۵ روستا تا مهرماه ۹۷ انجام شده)	۱	خیلی زیاد	گازکشی به روستاهای باقی مانده	۱
۱۷	اجتماعی فرهنگی	کاهش سرمایه اجتماعی با منشا کاهش اعتماد اجتماعی و کاهش تعاون و همیاری	۲	متوسط	متاثر از کاهش سرمایه اجتماعی عمومی، تغییرات آن لزوما در اختیار جوامع محلی نیست	۱
۱۸	اجتماعی فرهنگی	ترک تحصیل بیش از ۵۰ درصدی در مقطع متوسطه به ویژه دختران	۲	متوسط	ارائه برنامه برای کاهش علاقه به تحصیل؛ کاهش هزینه های تحصیل ازدواج زودرس دختران و بررسی امکان ایجاد دبیرستان در خارج از مراکز دهستان ها	۱
۱۹	اقتصادی	فقدان الگوی بهینه کشت	۲	متوسط	تصویب و پیگیری اجرای الگوی بهینه کشت ناحیه یا مجموع روستاهای همسان در جهاد کشاورزی شهرستان	۱
۲۱	ساختار و سازمان فضایی	پیوندهای ضعیف با استان و ارتباط زیاد با قم؛ تهران و همدان	۲	متوسط	برندسازی قالی زرینه، تقویت شبکه اتصالات روستاهای اصلی منظومه، توسعه واحدهای تبدیلی	۱
۲۲	اکولوژیک	سیل خیزی روستاهای واقع در حاشیه رودخانه ها	۱	زیاد	احداث بند، کانال و ایمن سازی به منظور کنترل سیل و سیلاب ها	۰,۷۵
۲۳	کالبدی	فقدان کانال کشی و سیل بند مکفی	۱	زیاد	احداث بند، کانال و ایمن سازی به منظور کنترل سیل و سیلاب ها	۰,۷۵
۲۴	اجتماعی فرهنگی	نرخ مهاجرت بالا در ۱۴ روستا	۳	کم	تمرکز بر دلایل نقطه ای مهاجرت در روستاهای با مهاجرت بالا و اولویت دهی بر تخصیص برخی از اعتبارات به آنها	۰,۷۵
۲۵	اجتماعی فرهنگی	شیوع اعتیاد بالا و آسیب های اجتماعی عمدتا با منشا بیکاری	۱,۵	متوسط	رصد و طبقه بندی روستاها از جهت آسیب های اجتماعی به ویژه اعتیاد و تعریف برخی از اعتبارات کاهش آثار آسیب های اجتماعی	۰,۷۵
۲۶	مدیریتی	مسیر طولانی، زمان بر و هزینه بر صدور مجوزها	۱	زیاد	ایجاد پنجره واحد صدور مجوزهای روستایی	۰,۷۵
۳۰	اقتصادی	سرمایه گذاری محدود با خروج سرمایه توسط عمده مالکان	۱	زیاد	فهرست بندی عمده مالکان دهستان ها و ایجاد تعاونی عمده مالکان و ارائه طرح های سرمایه گذاری محلی با تسهیلات مناسب	۰,۷۵
۲۷	اکولوژیک	توزیع نامتوازن منابع آب: قرار گرفتن ۷۵ درصد منابع آبی عمیق و نیمه عمیق کشاورزی در ۱۸ درصد (۷) روستاها	۲	کم	اخذ عوارض از برداشت ابهای زیرزمینی و هزینه کرد در توازن ناحیه ای	۰,۵
۲۸	اجتماعی فرهنگی	کاهش کیفیت آموزش با کاهش جمعیت و فقدان معلم اختصاصی هر پایه و نیز مدارس راهنمایی در غالب روستاها	۱	متوسط	تجمع مدارس روستاهای مجاور با تامین امکانات جایجایی دانش آموزان به منظور ایجاد صرفه مقیاس و افزایش کیفیت	۰,۵
۲۹	اکولوژیک	محدودیت یا افت آب کشاورزی و خشکی منابع اب های سطحی به ویژه بزین رود و اب های سطحی مناطق	۱۰	کم	ایخوان داری و تسهیلات ذخیره اب چشمه، قنات و رودخانه های فصلی در قالب استخرهای PVC	۰,۵

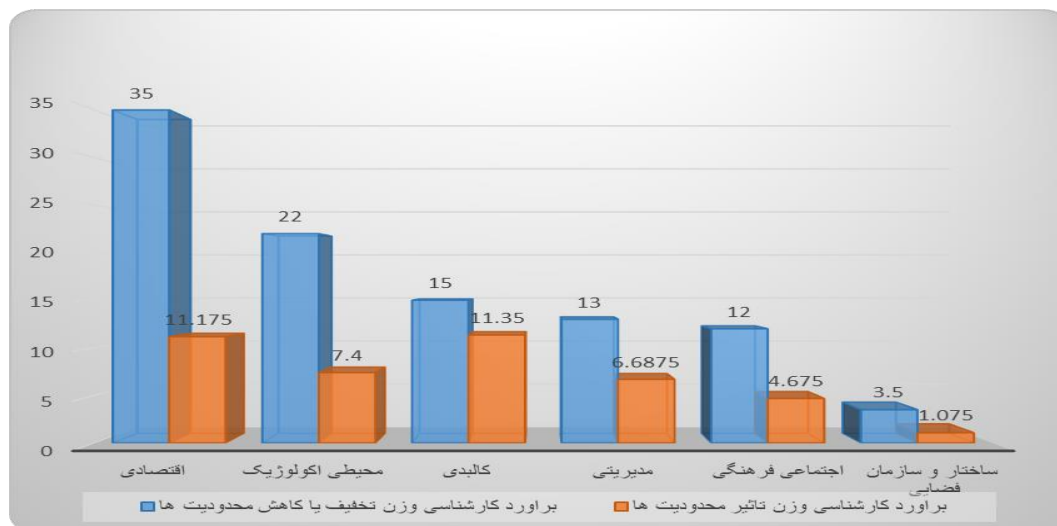
				شمالی منظومه		
۰,۵	ایجاد محدودیت اجاره زمین های کشت سیب زمینی به استان های همجوار به دلیل تخریب گسترده منابع خاکی و خروج درآمد از استان	زیاد	۱	اجاره زمین برای کاشت سیب زمینی به سیب زمینی کاران سایر استان ها	اقتصادی	۳۱
۰,۵	کنترل مصرف آب شرب در بخش کشاورزی در تابستان	متوسط	۱	مصرف آب شرب در بخش کشاورزی در تابستان و محدودیت آب شرب	مدیریتی	۳۱
۰,۵	ایجاد اثر بخشی در آموزش های ترویجی جهاد کشاورزی	زیاد	۱	فقدان اثربخشی آموزش های ترویجی کشاورزی	اجتماعی فرهنگی	۳۲
۰,۳۷۵	تسهیل در صدور سند منازل روستایی	زیاد	۰,۵	مشکل اخذ سند برای خرید و فروش زمین	کالبدی	۳۳
۰,۳۷۵	تقویت شبکه های تلفن همراه و اینترنت	زیاد	۰,۵	عدم آنتن دهی تلفن همراه و تلویزیون	کالبدی	۳۴
۰,۳۷۵	توقف وضع مالیات بر مجسمه سازان	زیاد	۰,۵	وضع مالیات بر مجسمه سازان و افزایش هزینه های تمام شده آنان	اقتصادی	۳۵
۰,۳۷۵	نظارت بر کیفیت خوراک دام و ترکیب آن	زیاد	۰,۵	فقدان نظارت بر کیفیت خوراک دام و ترکیب آن	مدیریتی	۳۶
۰,۲۵	توسعه امکانات ورزشی مانند زمین، باشگاه و سالن ورزشی	متوسط	۰,۵	کمبود امکانات ورزشی مانند باشگاه و سالن ورزشی	کالبدی	۳۶
۰,۲۵	محدود نمودن وعده دهی توسط مسئولان به روستاییان جهت جلوگیری از آثار منفی وعده های بی نتیجه نظیر طرح کارا، قول پرداخت وام به مجسمه سازان و ...	متوسط	۰,۵	بدبینی شدید روستاییان به مسئولین به خاطر بازنده ها و قول و وعده های بدون عمل طی سالیان اخیر	اجتماعی فرهنگی	۳۷
۰,۲۵	به دلیل عدم توانایی در انجام تزریق و پانسمان	متوسط	۰,۵	فقدان اثر بخشی وجود ۲ کارورز در خانه های بهداشت	اجتماعی فرهنگی	۳۸
۰,۲	حمایت و تقویت از مشاغل غیر کشاورزی در منظومه به ویژه روستاهای کاملا دیم پایه	خیلی کم	۴	دیم پایه بودن کشاورزی و درآمد و اشتغال پذیری محدود زمین های دیمی گندم در ۵۰ درصد روستاهای منظومه	اقتصادی	۳۹
۰,۱۵	متاثر قوانین ارث و تقسیم اراضی و نظام نهادی مالکیت	خیلی کم	۳	مقیاس کوچک زمین های بهره برداری	اقتصادی	۴۱
۰,۱		خیلی کم	۲	فقدان زمین درجه ۱ کشاورزی و وجود زمین های آهکی و با کیفیت پایین در شمال منظومه	اکولوژیک	۴۰
۰,۱		خیلی کم	۲	توزیع نامتوازن بهره برداری ۹۰ درصد چاه های عمیق توسط ۴ (۱۰ درصد) روستاها	اقتصادی	۴۲
۰,۰۷۵		خیلی کم	۱,۵	استقرار منظومه در ناحیه مرزی استان و شهرستان	ساختار و سازمان فضایی	۴۳

۰,۰۵	متاثر از تغییرات عمیق اقتصادی و اجتماعی	خیلی کم	۱	دوری از عادت به کار سخت در دوره نوجوانی و فراموشی فرهنگ کار به دلیل عدم نیاز به کار بر روی زمین های عمدتاً دیمی	اجتماعی فرهنگی	۴۴
۰,۰۵		خیلی کم	۱	محدودیت زمین دیم در ایجاد اشتغال و درآمد (هر ۱۵ هکتار یک نفر اشتغال ناقص)	اقتصادی	۴۵

منبع: یافته های تحقیق

با توجه به جدول فوق محدودیت های اثر گذار بر توسعه منظومه در ۶ دسته طبقه بندی شده اند. نمودار ۲، نشان می دهد محدودیت های اقتصادی بیشترین اثر در جلوگیری از رشد منظومه را دارند و سایر عوامل به ترتیب با وزن های پایین اثر گذاری دارند. همه محدودیت ها قابلیت کاهش یا تخفیف ندارند. با اینکه عوامل اقتصادی بیشترین وزن در ایجاد محدودیت در توسعه منظومه را دارند ولی جنبه های کالبدی بیشترین امکان رفع محدودیت و امکان پذیری را دارند.

نمودار ۲: طبقه بندی تاثیر محدودیت ها بر توسعه منظومه و ارزشگذاری کارشناسی امکان پذیری کاهش آنها

۱-۵- جمع بندی مسائل کلیدی بخش (مرتبط با توسعه اقتصادی، اشتغالزائی و منظومه)

- ۱- وزن زیاد محدودیت ها از قابلیت ها در توسعه منظومه و لزوم توجه به اولویت تخفیف و کاهش محدودیت ها
- ۲- خشکی و کم آبی شدید بزینه رود و ضعیف شدن روستاهای در مسیر آن
- ۳- فقدان و یا محدودیت زیاد منابع آب شرب (شوری، سنگینی زیاد و یا نیترات بالا) در ۱۱ روستای منظومه
- ۴- مهاجرت پهنه ای عمدتا به دلیل خشکی آب های سطحی و مشکلات آب شرب
- ۵- برون رانی ارزش افزوده و اشتغال در روستاهای قوی منظومه و لزوم تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه ای
- ۶- دامداری کاملا سنتی با مرگ و میر بالای دام و دارای محدودیت گسترش به دلیل محدودیت منابع آبی و خاکی
- ۷- توزیع نامتوازن منابع آب: بهره برداری ۹۰ درصد چاه های عمیق توسط ۴ روستا (۱۰ درصد روستاها) و قرار گرفتن ۷۵ درصد منابع آبی عمیق و نیمه عمیق کشاورزی در ۷ روستا (۱۸ درصد روستاها)
- ۸- دستمزدی بودن قالی و تابلو فرش و تولید آن با برند قم
- ۹- سرمایه گذاری محدود با خروج سرمایه توسط عمده مالکان
- ۱۰- سیل خیزی روستاهای واقع در حاشیه رودخانه ها
- ۱۱- لزوم ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در سرمایه گذاری برای تجمیع آب با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه های دائمی و قنات های پر آب
- ۱۲- اجرای پروژه های آبخوان داری و استخر ذخیره به ویژه در در جنوب منظومه

۲- تبیین وضعیت هدف (افق برنامه و طرح : ۱۴۰۵ پایان برنامه هفتم)

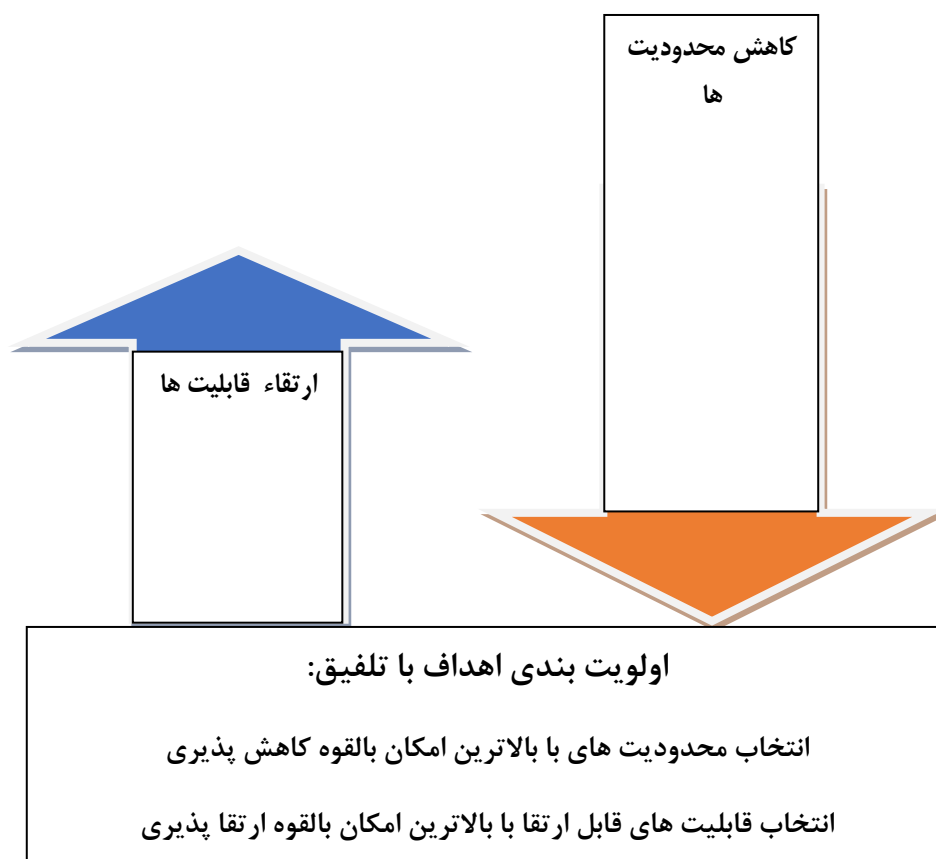
۲-۱- چشم انداز

منظومه بزینه رود در افق ۱۴۰۵، منظومه ایست برخوردار از درآمد پایدار مبتنی بر ارتقای توانمندی های اقتصادی و با توان حفظ وزن جمعیتی در شهرستان با تکیه بر حفظ و تقویت ظرفیت اکولوژیک منظومه، ارتقا و توانمندسازی فرهنگی اجتماعی و آموزشی و تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه ای است.

۲-۲- اهداف کلی

با توجه به طبقه بندی اهمیت محدودیت ها و قابلیت ها در توسعه منظومه، هر نوع راهبرد عملیاتی و امکان پذیر در راستای کاهش محدودیت ها یا ارتقای قابلیت ها به عنوان اهداف کلی جهت گیری توسعه منظومه انتخاب شده است. البته در مواردی وجوه مشترک بین روش های کاهش تنگناها و فرایند ارتقا قابلیت ها ایجاد می شود که می تواند به عنوان یک اولویت مضاعف در نظر گرفته شود. این روش به صورت شماتیک در شکل زیر ارائه شده است:

بررسی محدودیت ها و قابلیت ها مشخص می کند وزن محدودیت ها در رشد و توسعه منظومه بیشتر از وزن ارتقای قابلیت های آن است.

از تلفیق انتخاب محدودیت های با بالاترین امکان بالقوه کاهش پذیری و انتخاب قابلیت های قابل ارتقا با بالاترین امکان بالقوه ارتقا پذیری، راهبردهای زیر به عنوان اهداف کلی توسعه منظومه می باشد.

۱. ارتقا درآمد پایدار و توانمندی اقتصادی منظومه
۲. حفظ و تقویت توان اکولوژیک منظومه
۳. ارتقا و توانمندسازی فرهنگی اجتماعی و آموزشی
۴. ارتقا امکانات رفاهی و سکونت پذیری منظومه
۵. تقویت پیوندهای فضایی درون منظومه ای

۳-۲- راهبردها و سیاست ها اجرایی توسعه منظومه های روستایی

جدول زیر راهبرد ها، اقدامات سیاستی و اجرایی مستخرج از تلفیق تنگناها و قابلیت ها و نهاد متولی یا وابسته به اجرای راهبرد را نشان می دهد.

جدول ۷: راهبرد ها، اقدامات سیاستی و اجرایی و نهادهای متولی

اولویت بین همه اهداف	اولویت بندی بین هدف	طبقه بندی راهبردها	اقدامات	به منظور کاهش محدودیت یا ارتقا قابلیت	نهاد های متولی
۱	۱	ارتقا درآمد پایدار و توانمندی اقتصادی منظومه	تسهیلات به واحدها و کارگاه های اشتغال زا	طبق جدول پیوست طرح های اشتغال زایی و با تاکید بر جدول اولویت ها	
۳	۲		تعریف و اجرای برنامه های عملیاتی ارتقا بازده و عملکرد دام سبک توسط جهاد کشاورزی	دامداری کاملا سنتی با مرگ و میر بالای دام و دارای محدودیت گسترش به دلیل محدودیت منابع آبی	جلب مشارکت مردم / جهاد کشاورزی
۵	۳		سرمایه گذاری در استخرهای ذخیره آب	ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در سرمایه گذاری برای تجمیع آب با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه های دائمی و قنات های پر آب	ارگان های ارائه دهنده تسهیلات
۱۲	۴		برند سازی مشاغل عایق کار سردخانه، مجسمه سازی، کف ساب و سنگ ساب ، دکل کار و تولید بذر مادر	تعریف پروژه تسهیل گیری برند سازی مشاغل تخصصی بزینه رود	دهیارها/ بخشداری/ صنایع دستی / ارگان های ارائه دهنده تسهیلات
۵	۵		معرفی برند قالی و تابلو فرش زرینه جهت فروش مستقیم و انتقال شواری مزد به زنجان	دستمزدی بودن تولید قالی و تابلو فرش ابریشم و تولید آن با برند قم	صنایع دستی / ارگان های ارائه دهنده تسهیلات
۹	۶		تسهیلات زراعت با تیپ، ایجاد چارچوب برای سرمایه گذاری روستاییان در حوزه آبیاری،	هدر رفت آب با روش های آبیاری سنتی	جهاد کشاورزی / ارگان های ارائه دهنده تسهیلات

		درخواست ایجاد بازار آب منطقه ای، اختصاص تسهیلات کشاورزی به ابیاری مدرن و ...			
بخشداری / فرمانداری / ارگان های ارائه دهنده تسهیلات	سرمایه گذاری محدود با خروج سرمایه توسط عمده مالکان	فهرست بندی عمده مالکان دهستان ها و ایجاد تعاونی های سرمایه گذاری عمده مالکان و ارائه طرح های سرمایه گذاری محلی با تسهیلات مناسب	۷	۱۲	
جلب مشارکت روستاییان / جهاد کشاورزی	فقدان الگوی بهینه کشت	تصویب و پیگیری اجرای الگوی بهینه کشت ناحیه یا مجموع روستاهای همسان در جهاد کشاورزی شهرستان	۸	۱۹	
صنعت معدن و تجارت / ارگان های ارائه دهنده تسهیلات	تغییرات زیاد قیمت محصولات و ارسال علائم اشتباه	سرمایه گذاری در سردخانه ها، راه اندازی الگوی دیجی کالا در روستا، ایجاد انجمن صادرکنندگان کشاورزی (سیب زمینی) منظومه	۹	۸	
اداره منابع طبیعی	به دلیل تخریب گسترده منابع خاکی و خروج درآمد از استان	ایجاد محدودیت اجاره زمین های کشت سیب زمینی به استان های همجوار	۱۰	۳۱	
سازمان امور مالیاتی	ایجاد انگیزه برای توسعه فعالیت ها و پایین بودن حاشیه سود این فعالیت	توقف وضع مالیات بر مجسمه سازان قزل بلاغ	۱۱	۳۵	
منابع طبیعی و جهاد کشاورزی / ارگان های ارائه دهنده تسهیلات	اجرای پروژه های آبخوان داری و استخر ذخیره به ویژه در در جنوب منظومه	کنترل و تجمیع آب های سطحی و روان آب ها در بخش جنوبی منظومه با قابلیت آبخوان داری و استخر ذخیره PVC	۱	۳	حفظ یا تقویت توان اکولوژیک منظومه
سرمایه گذاری خصوصی و اداره میراث و گردشگری	ایجاد مجموعه گردشگری زرین غار	سرمایه گذاری در زرین غار	۲	۱۰	
دهیارها / بنیاد مسکن / مدیریت بحران	سیل خیزی روستاهای واقع در حاشیه رودخانه ها	احداث بند، کانال و ایمن سازی به منظور کنترل سیل و سیلاب ها	۳	۲۲	
فنی حرفه ای / جهاد کشاورزی	تخریب منابع خاک به ویژه در زمین های دارای کشت سیب زمینی در روستاهای دارای چاه عمیق	آموزش، کنترل و نظارت از سوی مراجع در جلوگیری از تخریب منابع خاکی در زمین های کشت سیب زمینی	۴	۱۵	
مجلس / نمایندگان / استانداری	تعدیل توزیع نامتوازن منابع آب: قرار گرفتن ۷۵ درصد منابع آبی عمیق و نیمه عمیق کشاورزی در ۱۸ درصد (۷) روستاها	اخذ عوارض از برداشت ابهای زیرزمینی و هزینه کرد در توازن ناحیه ای	۵	۲۷	
فنی حرفه ای / جهاد کشاورزی	طبق جدول پیوست	توسعه آموزش های فنی، حرفه ای و کشاورزی ترویجی	۱	۱۳	ارتقا و
	با ارائه آموزش و گواهینامه	تبدیل کارگران نیمه ماهر به ماهر در مشاغل ساختمانی با آموزش های تعریف شده	۲	۲۴	

آموزش و پرورش	کاهش کیفیت آموزش با کاهش جمعیت و فقدان معلم اختصاصی هر پایه و نیز مدارس راهنمایی در غالب روستاها	تجمیع مدارس روستاهای مجاور با تامین امکانات جایجایی دانش آموزان به منظور ایجاد صرفه مقیاس و افزایش کیفیت	توانمندسازی فرهنگی اجتماعی و آموزشی	۳	۲۸
اوقاف / تبلیغات اسلامی		تعریف برنامه استفاده از ظرفیت مشارکت مذهبی مناسب روستاها در توسعه روستا		۴	۲۸
آموزش و پرورش	ترک تحصیل بیش از ۵۰ درصدی در مقطع متوسطه به ویژه دختران	ارائه برنامه برای کاهش علاقه به تحصیل؛ کاهش هزینه های تحصیل ازدواج زودرس دختران و بررسی امکان ایجاد دبیرستان در خارج از مراکز دهستان ها		۵	۱۸
بخشداری / فرمانداری	نرخ مهاجرت بالا در ۱۴ روستا	تمرکز بر دلایل نقطه ای مهاجرت در روستاهای با مهاجرت بالا و اولویت دهی بر تخصیص برخی از اعتبارات به آنها		۶	۲۴
بخشداری / فرمانداری	شیوع اعتیاد بالا و آسیب های اجتماعی عمدتاً با منشا بیکاری	رصد و طبقه بندی روستاها از جهت آسیب های اجتماعی به ویژه اعتیاد و تعریف برخی از اعتبارات کاهش آثار آسیب های اجتماعی		۷	۲۵
جهاد کشاورزی	فقدان اثربخشی آموزش های ترویجی کشاورزی	ایجاد اثر بخشی در آموزش های ترویجی جهاد کشاورزی		۸	۳۲
فرمانداری / استانداری	بدبینی شدید روستائیان به مسئولین به خاطر بازدیدها و قول و وعده های بدون عمل طی سالیان اخیر	محدود نمودن وعده دهی توسط مسئولان به روستائیان جهت جلوگیری از آثار منفی وعده های بی نتیجه نظیر طرح کارا، قول پرداخت وام به مجسمه سازان و ...		۹	۳۷
اداره بهداشت و درمان	به منظور انجام امور اولیه مراقبتی درمانی نظیر تزریق واکسن	ارتقای توانمندی کاروزان خانه های بهداشت		۱۰	۳۸
سازمان مدیریت و دهیارها	تزریق اعتبارات مناسب به دهیاری ها و اجرای طرح هادی	تداوم سرمایه گذاری کالبدی روستاها با روند ۵ سال اخیر با تزریق اعتبارات مناسب به دهیاری ها و اجرای طرح هادی		۱	۴
اب روستایی	فقدان و یا محدودیت زیاد منابع آب شرب (شوری، سنگینی زیاد و یا نترات بالا) در ۱۱ روستای منظومه	سرمایه گذاری در خطوط انتقال و توزیع آب شرب و امکان تامین از سد تالوار		۲	۱
منابع طبیعی	عمده روستاها در تابستان با محدودیت منابع آب برای احشام در مراتع مواجه اند	احداث یا اجرای جایگاه ذخیره ۵ تا ۱۰ مترمکعبی آب و ابشخور دام در مکان یا چشمه های مراتع	۳	۲۵	
بنیاد مسکن	محدودیت توسعه فضای کالبدی روستا به یکی از عوامل مهاجرت تبدیل شده است	اصلاح رویکرد بنیاد مسکن در اصلاح و اجرای طرح های هادی با هدف ارزان سازی قیمت زمین	۴	۴	

بنیاد مسکن	مشکل اخذ سند برای خرید و فروش زمین	تسهیل و تسریع در صدور سند منازل روستایی	سکونت پذیری منظومه	۵	۳۳
بنیاد مسکن و ارگان های ارائه دهنده تسهیلات	عدم نوسازی مطلوب واحدهای مسکونی روستایی	تخصیص اعتبار برای نوسازی واحدهای مسکونی روستایی از طریق تسهیلات ارزان قیمت		۶	۷
اداره گاز	فقدان گازکشی به همه روستاهای متوسط به بالا (۵ روستا تا مهرماه ۹۷ انجام شده)	گازکشی به روستاهای باقی مانده		۷	۱۶
بخشداری / دهیاری	فقدان کانال کشی و سیل بند مکفی	احداث بند، کانال و ایمن سازی به منظور کنترل سیل و سیلاب ها		۸	۲۳
ارتباطات و اطلاعات	عدم آنتن دهی تلفن همراه و تلویزیون	تقویت شبکه های تلفن همراه و اینترنت		۹	۳۴
اداره تربیت بدنی	کمبود امکانات ورزشی مانند باشگاه و سالن ورزشی	توسعه امکانات ورزشی مانند زمین، باشگاه و سالن ورزشی		۱۰	۳۶
جهاد کشاورزی / اب منطقه ای / سازمان مدیریت	ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در سرمایه گذاری برای تجمیع اب با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه های دائمی و قنات های پر اب	تغییر رویکرد نسبت به سرمایه گذاری در حوزه اب		۱	۲
سازمان مدیریت	افزایش بهره وری آب با احداث کانال، احیای قنات، احداث بندهای معیشتی مشترک، سرمایه گذاری برای تجمیع اب و..	جهت دهی بخشی از اعتبارات دهیاری ها از محل ارزش افزوده به زیرساخت های اقتصادی روستا به جای رویکرد کالبدی		۲	۶
بنیاد مسکن	گسترش محدوده روستاها و تسریع در بازنگری طرح های هادی	ارزان سازی قیمت زمین در روستا با تغییر رویکرد به موضوع محدوده در طرح هادی		۳	۸
سازمان مدیریت	رویه های نامتوازن و در مواردی ناعادلانه در اجرا و سیاست گذاری بخشی:	توجه جدی به مسئله هماهنگی بین دستگاهی و بخشی		۴	۱۰
مجلس / نمایندگان	وضع عوارض بر برداشت منابع اب های عمیق - تعریف عوارض ۱۰ درصدی هزینه های گاز یا برق برای دهیاری ها - تعریف پروژه های مشارکتی با روستا با بخشی از منابع دهیاری	افزایش درآمد دهیاری ها	۵	۱۵	
سازمان مدیریت و ارگان های ارائه دهنده تسهیلات	به عنوان یک روش برای صنعتی سازی و افزایش بازده و عملکرد دام سبک	تعریف وام صنعتی سازی به جای توسعه دام سبک	۶	۲۳	
سازمان مدیریت / بخشداری	ملاحظه شاخص هایی چون توفیق در کاهش مهاجرت، مشارکت جمعی، ... در تعیین ۲۰ درصد اعتبار روستاها بدون توجه به جمعیت روستا	تعریف الگوی انگیزشی برای تعیین اعتبار دهیاری روستاها از محل مالیات بر ارزش افزوده	۷	۱۹	

بخش‌داری	در برخی از روستاها اختیاری انجام شده است	اجباری شدن بیمه حوادث از محل اعتبارات دهیاری ها و مشارکت اهالی	۸	۲۲
منابع طبیعی	عدم ممانعت و پیگیری نهادهای متولی به ویژه منابع طبیعی از شخم زدن منابع طبیعی	الزام اداره منابع طبیعی به برخورد با تخریب مراتع	۹	۱۱
جهاد کشاورزی	ضعیف بودن آموزش های کاربردی جهاد کشاورزی	بازبینی سیاست ترویجی جهاد با تاکید بر اثربخشی آن برای بهره بردار نهایی و اولویت دادن به دام در برنامه های ترویجی	۱۰	۱۳
سازمان مدیریت	مسیر طولانی، زمان بر و هزینه بر صدور مجوزها	ایجاد پنجره واحد صدور مجوزهای روستایی	۱۱	۲۶
سازمان مدیریت / بانک ها	مراحل سخت و آزار دهنده تضمین های بانکی	تفاهم با بانک ها در جهت تسهیل اعطای تسهیلات به روستا	۱۲	۲۰
بخش‌داری / آب روستایی	مصرف آب شرب در بخش کشاورزی در تابستان و محدودیت آب شرب	کنترل مصرف آب شرب در بخش کشاورزی در تابستان	۱۳	۳۱
جهاد کشاورزی	فقدان نظارت بر کیفیت خوراک دام و ترکیب آن	نظارت بر کیفیت خوراک دام و ترکیب آن	۱۴	۳۶
بخش‌داری / صنایع دستی	مبتنی بر منبت کاری و صنایع چوبی، تابلو فرش، مجسمه سازی و غار کتله خور و جذب های جدید روستایی بوم گردی	تعریف پهنه صنایع دستی - گردشگری بین دو منظومه بزینه رود و گرماب	۱	۹
جهاد کشاورزی / بخش‌داری	برای استقرار مجتمع گلخانه ای، سردخانه و صنایع تبدیلی ناحیه	ایجاد ناحیه صنعتی کهلا	۲	۱۱
اداره راه	به منظور تقویت ارتباطات درون منظومه ای و انتقال بخشی از ارزش افزوده به درون منظومه و کاهش هزینه ها و رونق روستاهای مرزی	اسفالته نمودن راه توزلو - بزین	۳	۱۶
جهاد کشاورزی / بخش‌داری	مجاور با سیلوی داشبلاغ و برای استقرار واحدهای منبت کاری، واحد تبدیلی خیار شور	ایجاد ناحیه صنعتی داشبلاغ	۴	۱۷
آموزش پرورش	اقتصاد منظومه مبتنی بر کشاورزی است ولی آموزش های رسمی با آن همسو نیست	تبدیل یکی از دبیرستان های کهلا به هنرستان کشاورزی	۵	۲۶
صمت / فرمانداری	به مرکزیت روستای قزل بلاغ	ایجاد خوشه سرامیک و مجسمه سازی قزل بلاغ	۶	۲۱
اداره راه	به منظور تقویت ارتباطات درون منظومه ای	اتصال راه سرشبار به قشقجه	۷	۲۲

منبع: یافته های تحقیق

۴-۲- محورهای پیشران اقتصادی توسعه بخش

- ۱- تسهیلات ذخیره آب چشمه، قنات و رودخانه های فصلی در قالب استخرهای PVC
- ۲- ارتقا بهره وری دامداری سبک
- ۳- برند سازی تابلو فرش به نام زرینه (به جای قم)
- ۴- ایجاد ناحیه صنعتی کهلا
- ۵- برند سازی مشاغل عایق کار سردخانه، مجسمه سازی، کف ساب و سنگ ساب ، دکل کار و تولید بذر مادر
- ۶- فهرست بندی عمده مالکان دهستان ها و ایجاد تعاونی های سرمایه گذاری عمده مالکان و ارائه طرح های سرمایه گذاری محلی با تسهیلات مناسب

۲-۵- ساختار و سازمان فضائی هدف

۲-۶- طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری

در جدول زیر طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری مستخرج از جمع بندی نتایج مطالعه مشخص شده است.

جدول شماره ۸: فهرست طرح های سرمایه گذاری برای تولید و اشتغالی

پیوست سند توسعه اقتصادی، اشتغالی و طرح توسعه پایدار منظومه های روستایی										
ردیف	عنوان طرح	اعتبار میلیون ریال	میزان اشتغال نفر	محل اجرا نام روستا	کد شعاع عملکردی ۱	کد موضوعی طرح ۲	کد کار آفرین محوری ۳	الویت طرح در سطح بخش ۴	کد دستگاه اجرایی مرتبط ۵	توضیح دارد ۶
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱	توسعه دام سبک اصلاح نژاد شده	۱۲۰		پنبه زبان	۱	۱		۲	۱	
				سقرچین						
				محمدخلج						
				گل تپه						
				اردهین						
				بصرک						
				شهیدآباد						
				امیرلو						
				سرشار						
				قره محمد						
				دریند						
				حسام آباد						
				زاغج						
				زاغه لو						
سرآب										
قجور										
۲	توسعه دام سبک صنعتی	۲۵		حی	۱	۱		۲	۱	
				کهلا						
				بزین						
۳	توسعه دام سنگین صنعتی با نژاد دو رنگ	۱۲		حی	۱	۱		۳	۱	
				اورگنجه / داش						
۴	شیریزی	۴		اورگنجه / داش	۱	۲		۱	۲	
۵	شیریزی و مرکز جمع آوری شیر	۹		ارقین بلاغ / قشقجه	۱	۲		۲	۲	
				توزلو						
				گل تپه						
۶	پرورش ماهی در ذیل چشمه ها	۷		قره کهرئز	۱	۱		۲	۱	
				ارقین بلاغ						
				امیرلو						
				بصرک						
				امام کهرئز						
				دریند						
سرآب										
۷	پرورش ماهی در استخرهای دو منظوره	۳		بزین	۱	۱		۲	۱	
				کهلا						
				حی						

	۱	۲		۱	۱	اغوزلو بصرک امیرلو دریند زاغه لو سرشبار	۷		توسعه فعالیت های زنبورداری	۸
	۱	۲		۱	۱	امیرلو	۱		توسعه دستگاه جوجه کشی	۹
	۱	۲		۱	۱	اردهین غلام ویس ارقین بلاغ شهیدآباد داشبلاغ قجور	۶		کاشت زعفران	۱۰
	۱	۲		۱	۱	غلام ویس حسام آباد زاغه لو استرود ارقین بلاغ	۶		گلستان گل محمدی	۱۱
	۱	۱		۱	۱	امام کهریز امیرلو قره کهریز اردهین سرآب بصرک	۱۲		تسهیلات کاشت ذرت از طریق تیوب های نواری	۱۲
	۱	۲		۱	۱	پنبه زبان	۱		کاشت سیر	۱۳
	۱	۲		۱	۱	قجور	۱		کاشت گیاهان دارویی	۱۴
	۱	۲		۱	۲	یاستی بولاغ کهلا	۲		مرکزیت تولید بذر	۱۵
	۲	۱		۲	۱	اغوزلو	۱		کارگاه تولید شیر انگور	۱۶
	۲	۲		۲	۱	پنبه زبان	۲		کارگاه رشته زنی	۱۷
	۱	۲		۱	۱	زاغه لو	۱		احداث باغات پسته	۱۸
	۲	۲		۲	۱	گل تپه	۲		کارگاه بسته بندی حبوبات	۱۹
	۳	۳		۳	۱	حسام آباد قزل بلاغ قشقجه عموکندی پیرمرزبان قجور یاستی بولاغ امیرلو زاغه لو اردهین	۳۰		کارگاههای فرش و ابریشم بافی	۲۰
	۲	۳		۲	۱	شهیدآباد محمدخلج قشقجه پیرمرزبان محمدخلج حسام آباد گل تپه پنبه زبان	۱۴		کارگاه های خیاطی	۲۱
	۲	۲		۲	۳	بزین	۳		واحد کنسانتره و خوراک دام	۲۲
	۲	۱		۲	۲	توزلو/ غلام ویس	۲		واحد بوجاری	۲۳
	۴	۱		۴	۱	قزل بلاغ	۳		نمایشگاه عرضه مستقیم مجسمه در	۲۴
	۲	۳		۲	۱	سرآب	۴		معدن سنگ روستا	۲۵

	۱	۲		۱	۱	قشقجه	۶		گلخانه ای تره بار و سبزیجات	۲۶
	۲	۳		۲	۳	کهلا	۶		صنایع تبدیلی کلزا	۲۷
	۲	۲		۲	۴	کهلا / بزین	۲۰		صنایع تبدیلی سبب زمینی	۲۸
	۴	۲		۴	۲	توزلو	۱		سالن چند منظوره کشاورزی	۲۹
	۱	۳		۱	۱	ارقین بلاغ	۳		راه اندازی مجدد واحدهای دامداری	۳۰
	۳	۱		۳	۱	قرل بلاغ / امیرلو	۲۰		توسعه مجسمه سازی	۳۱
	۲	۱		۲	۲	غلام ویس	۶		تولید و بسته بندی خیار شور	۳۲
	۴	۱		۴	۱	قیاسکندی	۸		توسعه واحدهای ملیله کار	۳۳
	۴	۳		۴	۱	ارقین بلاغ	۳		توسعه و حفظ کارگاه های خدماتی	۳۴
	۲	۱		۲	۲	حی	۳		توسعه بخش تولید ادوات و قطعات	۳۵
	۲	۱		۲	۲	شهیداباد	۳		بلوک زنی	۳۷
	۴	۲		۴	۲	توزلو	۱		باسکول	۳۸
	۲	۱		۲	۱	داشیلاغ	۸		ایجاد و توسعه واحدهای منبت کاری	۳۹
	۲	۱		۲	۱	غلام ویس	۸		ایجاد کارگاه های منبت کار و صنایع	۴۰
	۲	۱		۲	۲	اردهین	۴		ایجاد صنایع فراوری برای تولیدات	۴۱
	۴	۱		۴	۳	بزین / کهلا	۵		ایجاد سردخانه	۴۳
	۴	۱		۴	۲	پیرمرزبان	۴		ایجاد رستوران و مرکز خدمات رفاهی	۴۴
	۲	۱		۲	۲	قرل بلاغ	۳		ایجاد خوشه مجسمه و سرامیک سازی	۴۵
	۳	۳		۳	۳	دریند	۱		ایجاد خانه های بوم گردی	۴۶
	۱	۱		۱	۱	پنبه زیان	۴		استخر ذخیره سازی آب	۴۷
	۱	۱		۱	۱	امیرلو / امام کهریز / اسراب / بصرک / اردهین	۳۰		استخر ذخیره پی وی سی بر روی چشمه ها	۴۸
	۴	۳		۴	۱	بزین	۴		واحدهای خدماتی و مشاغل کوچک	۴۹
	۱	۲		۱	۱	پنبه زیان	۶		گلخانه جدید	۵۰
	۱	۲		۱	۲	کهلا	۸		پمپ بنزین و گاز	۵۱
	۲	۲		۲	۲	امام کهریز / دریند	۴		ماسه شویی	۵۲

منبع: یافته های تحقیق

۲-۷ - پروژه های عمرانی

در جدول زیر طرح ها و پروژه های عمرانی مستخرج از جمع بندی نتایج مطالعه مشخص شده است.

جدول شماره ۹: فهرست پروژه های عمرانی

اولویت	فصل / برنامه	اعتبار (میلیون ریال)	موضوع پروژه	نام روستا	دستگاه متولی
			در اختیار قرار دادن دبیرستان خالی از دانش آموز برای ورزش و سالن ورزشی	پیرمرزبان	آموزش و پرورش / تربیت بدنی
			برق دار نمودن چاه های دیزلی	محمدخلج	برق
			راه اندازی اورژانس هوایی	قشقجه	بهداشت
			احداث راه بزین - توزلو - غلام ویس	توزلو	راه
			ایجاد میدان و بلوار در ورودی روستا که ۶ نفر فوت نمده اند	حی	
			احداث جاده آسفالتی از روستای سرشبار و حسام اباد و گل تپه به	قشقجه	
			نصب گاردیل در کنار پل ها	شهیداباد	
			ایجاد دو پل بتنی	اردهین	
			ساخت پیاده روها و محل عبور و تردد روستاییان از دو سمت روستا	شهیداباد	
			راه ارتباطی به توزلو	غلام ویس	گاز
			گاز کشی	روستاهاى باقى مانده	
			تغییر منبع تامین آب	سراب	آب روستایی
			شبکه آب شرب	محمدخلج	
			کاهش سختی و کنترل گذاری	قره کهریز	
			تغییر مکان منبع آب شرب	امام کهریز	
			نیازمندی به برقی نمودن چاه حفر شده آب شرب به منظور رفع مشکل	بزین	
			نیازمندی به برقی نمودن چاه حفر شده آب شرب به منظور رفع مشکل	حی	
			بازسازی منبع و لوله های آب آشامیدنی	فزل بلاغ	
			تعمیر لوله کشی آب شرب و تغییر منبع	بصرک	
			لوله کشی و انتقال آب آشامیدنی از زاغج به سقرچین	سقرچین	
			لوله کشی و انتقال آب شرب بهداشتی و قابل شرب	اورگنجه	
			لوله کشی و انتقال آب شرب بهداشتی و قابل شرب	داش تپه	
			لوله کشی مسیر منبع آب شیرین پیرامون روستا به داخل روستا به	پننه زبان	
			تامین آب شرب و حفر چاه عمیق	شهیداباد	
			لایه رویی و تعمیر و کانال کشی چشمه قدیمی برای تامین آب شرب	پیرمرزبان	
			دارای مجوز چاه عمیق ۶ اینچی و درخواست افزایش آن	شورور	آب منطقه ای
			صدور مجوز چاه عمیق آب شرب	ارقین بلاغ	
			بازبینی نظر کارشناس اداره آب در صدور مجوز اندازه برداشت از چاه ها	امام کهریز	بنیاد مسکن
			بازنگری با فوریت در طرح هادی که باعث مهاجرت می شود	قشقجه	
			بازنگری طرح هادی و افزایش حریم و محدوده روستا	شهیداباد	
			کانال کشی مسیر عبور سیلاب از داخل روستا	پننه زبان	
			کمبود محدوده و حریم روستا و نیازمند بازنگری طرح هادی	فزل بلاغ	
			تکمیل شدن محدوده و نیازمندی به زمین های جدید مسکونی	غلام ویس	
			رفع مشکل محدوده	قره کهریز	
			بازنگری طرح هادی و رفع مشکل محدوده	حی	
			بازنگری و اصلاح طرح هادی روستایی	پیرمرزبان	
			تکمیل پارک و زمین فوتبال در روستا	قشقجه	

اولویت	فصل / برنامه	اعتبار (میلیون ریال)	موضوع پروژه	نام روستا	دستگاه متولی
			ایجاد زمین ورزشی	پنبه زبان	
			ایجاد فضاهای ورزش همگانی	گل تپه	
			احداث سالن یا زمین ورزشی	زاغج	
			تکمیل زمین ورزشی که خیرین داده اند	بزین	
			سالن ورزشی	توزلو	
			احداث ناحیه صنعتی اب محور	کهلا	جهاد کشاورزی
			آبخوان داری و ایجاد بند	غلام ویس	
			احداث آب بند برای ذخیره آب	اغوزلو	
			احداث ناحیه صنعتی	داشبلاغ	
			واکسیناسیون دام و ارتقا بهداشت دام ها	ارقین بلاغ	
			کانال کشی باغات انگور برای هدایت آب های سطحی	اغوزلو	
			تعمیر و بازسازی قنات	سرشبار	
			صدور مجوز تلقیح دام به افراد زبده. این افراد در روستا حتی بدون هزینه	ارقین بلاغ	
			کنترل تب برفکی	کهلا	
			ایچال کانال	یاستی بولاغ	
			ترمیم و بازسازی پل اصلی روستا که با بارندگی اخیر ریزش و آسیب	داش تپه	دهیاری / بخشداری
			تعمیر و بازسازی پل داخل روستا که قدمت ۴۰ ساله دارد و سی خانوار	پیرمرزبان	
			خرید دستگاه تسویه آب	عموکندی	
			کانال کشی مسیر عبور سیلاب از داخل روستا	گل تپه	
			تکمیل کانال احداث شده در روستا: کانال داخل روستا که به طول ۴۰۰	قجور	
			پل کوچک داخل روستا: با لوله های ۱ متری سیمانی هم می شود	سرئین	
			احداث کانال در داخل روستا به اندازه ۳۰۰ متر که از اب گرفتگی و	محمدخلج	
			طراحی المان های مجسمه در وردی و خورجی روستا	قزل بلاغ	
			خرید دستگاه تصفیه آب	دربند	
			استفاده بهینه از چشمه با ایجاد ذخیره ابشخور گوسفند و.	بزین	
			بازسازی و نگهداری بنای قلعه اسحله دار باشی	کهلا	دهیاری / صنایع
			برند سازی برای فرش های تولیدی	سراب	صنایع دستی
			تقویت زنجیره عرضه تالو فرش	خانلار	
			برند سازی و تقویت حلقه های تولید تابلو فرش	داشبلاغ	
			ایجاد شورای مزد در زنجان	سراب	
			برند سازی برای فرش های تولیدی	قره کهریز	
			برند سازی برای فرش های تولیدی	امام کهریز	صنایع دستی / صمت
			بازسازی و نوسازی خانه های روستایی و طویله دامداری آنها به	اورگنجه	
			آنتن دهی یا شبکه ضعیف تلفن همراه و اینترنت	غالب روستاها	کمیته امداد
			اجرای کانال هدایت سیل	قره کهریز	فناوری اطلاعات و ارتباطات
			ایجاد دیوارهای مقابله با سیل وپل	امام کهریز	
			ایجاد سیل بند	عموکندی	مدیریت بحران
			ایجاد پل بر مسیل سیل	قیاسکندی	
			ایجاد سیل بند در وردی روستا	دربند	
			ایجاد سیل بند	بصرک	
			فعالیت های آبخیزداری برای ذخیره آب	گل تپه	
			آبخوان داری و سیل بند	امیرلو	منابع طبیعی
			احداث آب بند برای ذخیره آب	سرشبار	

اولویت	فصل / برنامه	اعتبار (میلیون ریال)	موضوع پروژه	نام روستا	دستگاه متولی
			تقویت سیل بند دستی روستا	سرئین	
			آبشخور ذخیره آب : در تابستان آب برای احشام نیست	سرئین	منابع طبیعی / دهیاری

منبع: یافته های تحقیق

۸-۲ - فهرست دوره های آموزشی مورد نیاز روستاها

در جدول زیر فهرست دوره های آموزشی مورد نیاز روستاها مستخرج از جمع بندی نتایج مطالعه مشخص شده است.

جدول شماره ۱۰: فهرست دوره های آموزشی مورد نیاز روستاها

نام روستا	آموزش ۱	آموزش ۲	آموزش ۳	آموزش ۴
توزلو	آموزش طراحی نقشه تابلو فرش			
بزین	الگوهای بهینه کشت	تخریب خاک	اصول استفاده از سموم و آفات	
کهلا	الگوهای بهینه کشت	تخریب خاک	اصول استفاده از سموم و آفات	
غلام ویس	طراحی و نقشه تابلو فرش	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی	کاشت زعفران	تنوع کشت ابی
حسام اباد	آشنایی با اصلاح نژاد دام			
محمدخلج	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی			
حی	تخریب خاک	اصول استفاده از سموم و آفات	اصول نگهداری سیب زمینی	پرورش ماهی در استخرهای دومنظوره
قشقجه	آموزش طراحی و نقشه فرش	کلاسهای فرش بافی و خیاطی	کاهش مرگ و میر دام و به نژادی	حفاظت از مراتع و محیط زیست
زاعج	آموزش کشت های جایگزین و تنوع کشت ابی	آموزش مشاغل فنی	آموزش مشاغل خانگی	
شروور	آموزش های بهداشت دام و کاهش مرگ و میر آنها			
استرود	آموزش های بهداشت دام و کاهش مرگ و میر آنها	طراحی و نقشه تابلو فرش		
ارقین بلاغ	آموزش های بهداشت دام و کاهش مرگ و میر آنها			
پیرمرزبان	آموزشهای فنی و حرفه ای	آموزشهای کشت زعفران، گل محمدی		
شهیداباد	آموزش های فنی و حرفه ای	آموزش کشت تنوع کشت		
گل تپه	کاهش مرگ و میر و به نژادی دام			
اغوزلو	استحصالی شیره از انگور			
امیرلو	ترویج الگوی کشت نوین در جهت افزایش بازدهی	آموزش زنبوداری	پرورش ماهی	طراحی نقشه و بازار فرش
قره کهریز	الگوی کاشت محصولات آبی	آموزش کاشت با تیپ و شیوه های جدید آبیاری	آموزش فرش بافی با نقشه های جدید	
سفرچین	آموزش کاشت زعفران و محصولات	آموزش مشاغل فنی و حرفه ای	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	

			جایگزین	
	پرورش ماهی	پرورش دام	الگوی کشت	اردهین
کلاس های استفاده کمتر و بهینه از کود های و سموم شیمیایی	کلاسهای اصلاح نژاد دام روستاییان	کلاسهای کاشت زعفران	کلاسهای مجسمه سازی با رویکرد و طرح های نو	قرل بلاغ
	آموزش دامداری های سبک	آموزش کاشت گیاهان دارویی	آموزش کاشت زعفران	قجور
			آشنایی با بیماری های دام	پنبه زبان
		آشنایی با مباحث فنی فعالیت های زنبورداری	بهداشت و مرگ و میر دام	زاغه لو
	آموزش ملیه کاری	آموزش نگهداری دام	آموزش در زمینه کاشت و الگوی کشت	قیاسکندی
			بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	سرئین
		آموزش کاشت ذرت با تیپ	آموزش ترکیب کشت محصولات آبی	امام کهریز
		آموزش آبی پروری	آموزش الگوهای آبیاری	سراب
			طراحی و نقشه تابلو فرش	داشبلاغ
آموزش بافت قالی های متناسب با نیاز بازار	آموزش پرورش زنبور و ماهی	دوره بهای تمام شده برای یک هکتار آبی و دیمی	آموزش الگوهای نوین کشت	بصرک
			آشنایی با مباحث فنی فعالیت های زنبورداری	سرشبار
		آموزش فرشبافی متناسب با نیاز بازار	اصلاح نژاد به ویژه گندم	یاستی بولاغ
		اصلاح نژاد دام	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	قره محمد
	بهداشت دام و کاهش مرگ و میر	آموزش فرشبافی	آموزش های فنی	عموکندی
			طراحی نقشه و منابع طراحی تابلو فرش	خانلار
آموزش زنبور داری	آموزش قالی بافی متناسب با نیاز بازار	آموزش کشاورزی	آموزش نحوه نگهداری دام	دربند
			کاهش مرگ و میر دام و به نژادی	اورگنجه
			کاهش مرگ و میر دام و به نژادی	داش تپه

